

371 2011

๑๕๕๙๗

๙.๓

ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา
ในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด

ปริญญาโท

ของ

วิเชียร ชุ่มชาย

19 พ.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

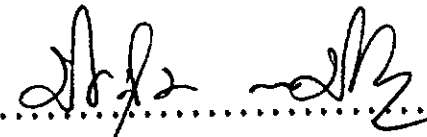
ตุลาคม 2533

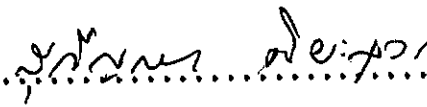
ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

174477

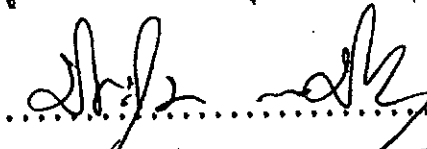
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานับนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

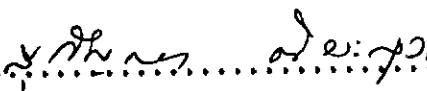
คณะกรรมการควบคุม


.....  ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ)

.....  กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกัญญา ศิษะสุวรรณ)


คณะกรรมการสอบ

.....  ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ)

.....  กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกัญญา ศิษะสุวรรณ)

.....  กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. นุลือ ทองอยู่)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานับนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

.....  คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...19...เดือน...ตุลาคม...พ.ศ....2533...

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วย ความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกัญญา ศิยะสุวรรณ กรรมการที่ปรึกษา และ ดร. บุญลือ ทองอยู่ ผู้อำนวยการกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งได้อนุเคราะห์ในการ ตรวจสอบแก้ไขและแนะนำอย่างดียิ่งในการทำปริญญาโทพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณศึกษาธิการจังหวัดทุกท่าน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามจนครบถ้วนทุกคน ตลอดจนเจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรีที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์ร่าง ปริญญาโทพนธ์

ขอขอบคุณ คุณละม้าย ช่างเย็บ คุณสุวิทย์ นรหมทา คุณเสริมปัญญา เทียนวัน ตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่นวิชาเอกการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 14 และรุ่นที่ 16 ทุกคนที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุน และเห็นแก่กำลังใจในการทำปริญญาโทพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

สำหรับคุณความดีอันพึงจะมีของปริญญาโทพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศให้กับคุณพ่อ คุณแม่ และบรรพจารย์ทุกท่านที่เป็นผู้วางรากฐานทางการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

วิเชียร ชุ่มช่วย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความสำคัญของศึกษาธิการจังหวัด	10
ประวัติความเป็นมาและหน้าที่ความรับผิดชอบ ของศึกษาธิการจังหวัด	12
โครงสร้างการบริหารงานและการปฏิบัติงาน ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	14
อำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด	19
ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด	26
สภาพปัญหาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	45
ประชากร	46

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	45
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การจัดกระทำข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
1. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านบริหารทั่วไป	48
2. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน บัญชี และพัสดุ	56
3. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านแผนงานและวิชาการ	63
4. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านการประสานงานและกิจกรรมการศึกษา	71
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	80
กลุ่มประชากร	80

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
สรุปผลการวิจัย	81
อภิปรายผล	83
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	104
ประวัติย่อของผู้วิจัย	111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการ ปฏิบัติงานธุรการ	49
2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไข ปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ	50
3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการ ปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่	53
4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไข ปัญหาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่	54
5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการ ปฏิบัติงานการเงิน บัญชี	56
6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานการเงิน บัญชี	58
7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการ ปฏิบัติงานพัสดุ	60
8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติ งานพัสดุ	61
9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานแผนงานและโครงการ	63
10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานแผนงานและโครงการ	65

11	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติ งานติดตามและประเมินผล	68
12	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล	69
13	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติงาน กิจกรรมการศึกษา	72
14	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา	74
15	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติงาน กิจการพิเศษ	76
16	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานกิจการพิเศษ	78

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	16
2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามบทบาทศูนย์ 3 ศูนย์	18

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 (ราชกิจจานุเบกษา, 2515 : 91-112) โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค มีศึกษาธิการจังหวัดเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่งไปประจำจังหวัด เนื้อหาหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม และงานอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการส่วนภูมิภาคที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดนั้น (ข้อ 49 แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515) และตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ 687/2519 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519 เรื่องอำนาจและแนวปฏิบัติราชการของศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ กำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในแต่ละจังหวัด มีหน้าที่ปฏิบัติราชการอันเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัดจะต้องทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด ในการควบคุมดูแล ส่งเสริมสนับสนุน ประสานงาน เพื่อให้การจัดการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมภายในจังหวัดสามารถแก้ไขปัญหาได้ตามความต้องการที่แท้จริงของจังหวัดโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นโยบาย และเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐบาลที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ลักษณะงานบางประเภทหากไม่มีหน่วยงานทางการศึกษาใดที่ตั้งอยู่ในจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติอีกด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2533: 18)

ลักษณะงานดังกล่าวข้างต้น เป็นภารกิจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดในการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องปฏิบัติในพื้นที่จังหวัด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 18-19) คือการให้การศึกษาในระบบโรงเรียนแก่เด็กและเยาวชน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการอาชีวศึกษาและการฝึกหัดครู การให้ศึกษานอกระบบโรงเรียน แก่ผู้พลาดโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียน และการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมแก่ประชาชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของประชาชนให้ดีขึ้น แต่การปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดทั้งที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดและเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในแต่ละจังหวัดประลบบกับอุปสรรคและปัญหาในการบริหารงานที่ขาดเอกภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 29) อันสืบเนื่องมาจากได้มีพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการภายในกระทรวงศึกษาธิการออกเป็นกรมต่าง ๆ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาแต่ละระดับแต่ละประเภทออกไป เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รับผิดชอบการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา กรมสามัญศึกษารับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรมอาชีวศึกษารับผิดชอบในการจัดการศึกษาสายอาชีวศึกษา กรมฝึกหัดครูรับผิดชอบในการจัดการศึกษาสายฝึกหัดครูและวิชาชีพในระดับอุดมศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยกรมต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีโรงเรียน สถานศึกษา วิทยาลัย หรือหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัด ซึ่งเป็นส่วนราชการบริหารส่วนกลางทั้งสิ้น แต่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัด ตามพระราชบัญญัติ หรือระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษานั้น ๆ ยกเว้นสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเพียงกรมเดียวเท่านั้น ที่ได้มีการแบ่งส่วนราชการออกเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยมีศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหรืออำเภอ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในงานอันเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดและอำเภอแล้วแต่กรณี

จากการวิเคราะห์การแบ่งส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการจะเห็นได้ว่า มีลักษณะที่แยกการจัดการศึกษาออกเป็นแต่ละระดับ แต่ละประเภทต่างกรมต่างรับผิดชอบกันเองไม่เป็นลักษณะของกระทรวงในส่วนภูมิภาค หน่วยงานราชการแต่เดิมเคยทำงานในลักษณะกระทรวง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาคและมีศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่เมื่อมีการแบ่งส่วนราชการโดยแบ่งแยกงานกันทำแต่ละกรม และกรมต่าง ๆ ก็ได้พยายามตั้งหน่วยงานของตนขึ้นมารับผิดชอบ พร้อมทั้งกำหนดกฎหมาย ระเบียบจนทำให้เกิดข้อจำกัดในการที่จะทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เป็นราชการส่วนภูมิภาคและหน่วยงานที่เป็นราชการส่วนกลาง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงปัญหาในเรื่องนี้ จึงได้พยายามที่จะให้การบริหารการศึกษามีเอกภาพทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรีให้มีคณะกรรมการระดับกระทรวงและระดับจังหวัดขึ้น เรียกว่า "คณะกรรมการนโยบายและแผนกระทรวงศึกษาธิการ" และ "อนุกรรมการการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมจังหวัด" ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2528 (คำสั่งที่ สร. 0201/62 ลงวันที่ 23 กันยายน 2528) ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2531 ให้เปลี่ยนชื่อคณะกรรมการทั้ง 2 ระดับเป็น "คณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมกระทรวงศึกษาธิการ" และ "คณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด" สำหรับในระดับจังหวัดนั้นแม้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นตำแหน่งงานเลขานุการปฏิบัติตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัดรับผิดชอบและดำเนินการในฐานะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การบริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาคมีเอกภาพทั้งในด้านการวางแผนและการใช้ทรัพยากรร่วมกันและสนองงานของกรมต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่และโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดใหม่ โดยแบ่งงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายการเงิน บัญชีและพัสดุ ฝ่ายแผนงานและวิชาการและฝ่ายประสานงานและกิจกรรม

การศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2533 : 27-28) และให้ปฏิบัติงานเน้นหนัก
ในลักษณะที่เป็นศูนย์ 3 ศูนย์ (หนังสือกระทรวงศึกษาธิการที่ ศธ. 0202/10952-10964
ลงวันที่ 10 เมษายน 2527) คือ ศูนย์บริการและประสานงาน ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน
และศูนย์ติดตามและประเมินผล โดยเริ่มดำเนินการปรับปรุงงานและจัดโครงสร้างของงาน
ให้เหมาะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2527 เป็นต้นไป

การปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดได้ประสบปัญหาโดยตลอด ซึ่งมีผู้รวบรวม
และสรุปปัญหาต่าง ๆ ไว้ในอสังเขปดังนี้

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 5-11) ได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำ
หนังสือคู่มือพัฒนาสำนักงานปลัดกระทรวงในส่วนภูมิภาคขึ้น ซึ่งประกอบด้วย นายวิชัย ต้นศิริ
เป็นหัวหน้า ได้ศึกษาถึงปัญหาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับบทบาท
อำนาจหน้าที่และโครงสร้าง ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านสถานที่ปฏิบัติงาน และปัญหาด้าน
พัสดุ ครุภัณฑ์และงบประมาณ

จากการประชุมสัมมนาผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด และผู้ช่วยศึกษาธิการเขต ทวีราช
อาณาจักร ประจำปี 2530 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2530 : 1-15) พบ
ว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหาในการปฏิบัติงานรวม 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านบริหาร
ทั่วไป ปัญหาด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ ปัญหาด้านแผนงานและวิชาการและปัญหาด้าน
ประสานงานและกิจกรรมการศึกษา

จากการประชุมสัมมนาศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการเขต ทวีราชอาณาจักร
ประจำปี 2531 และจากการติดตามประเมินผลการทำงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ร่วมกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
พบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่ประสบปัญหา
และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน คือ ปัญหาด้านการบริหารงานตามนโยบายและแผน ปัญหา
ด้านข้อมูลสถิติและการวางแผน ปัญหาด้านการบริการและประสานงาน ปัญหาด้านการติดตาม

และประเมินผลและปัญหาด้านทรัพยากรและปัจจัยดำเนินงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 29-32)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นว่าปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด ตามบทบาทหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดนั้นมีอยู่จริง ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดผู้หนึ่งจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่หน้าที่รับผิดชอบโดยตรง โดยแยกประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ ด้านแผนงานและวิชาการ และด้านประสานงานและกิจกรรมการศึกษา การสำรวจวิจัยในลักษณะนี้ย่อมจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ที่จะประโยชน์แก่การปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ ด้านแผนงานและวิชาการ และด้านประสานงานและกิจกรรมการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อาจเป็นข้อมูลสำหรับศึกษาธิการจังหวัดใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด ตามโครงสร้างการแบ่งงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

4 ด้าน

- 1.1 ด้านบริหารทั่วไป
- 1.2 ด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ
- 1.3 ด้านแผนงานและวิชาการ
- 1.4 ด้านประสานงานและกิจกรรมการศึกษา

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ

รวม 72 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด ตามโครงสร้างการแบ่งงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 4 ด้าน คือ

- 3.1 ด้านบริหารทั่วไป
- 3.2 ด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ
- 3.3 ด้านแผนงานและวิชาการ
- 3.4 ด้านประสานงานและกิจกรรมการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดเกี่ยวกับงานในหน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างบทบาทหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 4 ด้าน คือ

1.1 ปัญหาด้านบริหารทั่วไป หมายถึง อุปสรรคอันเกิดจากการควบคุมดูแลเกี่ยวกับการจัดสำนักงาน งานธุรการและงานสารบรรณ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมของหน่วยงาน สถานศึกษา สิ่งกีดขวางต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งการบริหารงานบุคลากรของกรมต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมต่าง ๆ ในจังหวัดและงานของสำนักงานครุสภา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเน้นปัญหาอันเกิดจากงานธุรการและงานการเจ้าหน้าที่ ดังนี้

1.1.1 งานธุรการ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงสำนักงานและการพัฒนาสำนักงาน การบริหารงานสารบรรณและเอกสารทุกประเภท จัดทำงานธุรการของหน่วยงานสถาบันศึกษาสิ่งกีดขวางต่าง ๆ และงานครุสภาทุกประเภท

1.1.2 งานการเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ปัญหาการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวกับงานแผนอัตรากำลัง การสรรหา บรรจุแต่งตั้ง ย้าย โอน การพัฒนาบุคลากร การลา การพิจารณาความดีความชอบ การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การจัดสวัสดิการ การจัดทำสมุดประวัติข้าราชการ การดำเนินงานทางวินัย และการให้พ้นจากราชการ

1.2 ปัญหาด้านการประสานงานและกิจกรรมการศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคอันเกิดจากการควบคุมเกี่ยวกับงานที่ต้องอาศัยการติดต่อประสานงาน จัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเน้นปัญหาอันเกิดจากงานกิจกรรมการศึกษาและงานกิจการพิเศษ ดังนี้

1.2.1 งานกิจกรรมการศึกษา ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการรับนักเรียน การคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน การจัดการแข่งขันกีฬา กรีฑานักเรียน เยาวชน ประชาชน การประชุมอบรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี และอบรมอื่น ๆ งานทุนการศึกษา

1.2.2 งานกิจการพิเศษ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับงานพัฒนาชนบท งานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดให้โทษ งานป้องกันและแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบใน

สถานศึกษา งานการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ งานอาสาและพัฒนาเพื่อป้องกันตนเอง งานการศึกษาในศูนย์รับผู้อพยพ งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.3 ปัญหาด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ หมายถึง อุปสรรคอันเกิดจากการควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการรับจ่ายเงินทุกประเภท การดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ รวมทั้งการควบคุม ตรวจสอบและรายงาน การเงิน บัญชีและพัสดุ ของทุกกรมที่เบิกจ่ายผ่านสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเน้นปัญหาอันเกิดจากงานการเงิน บัญชี และงานการพัสดุ ดังนี้

1.3.1 งานการเงิน การบัญชี หมายถึง งานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินทุกประเภท การจัดทำบัญชี ทะเบียนคุม และเอกสารทางการเงินทุกประเภท รวมทั้งการควบคุม ตรวจสอบและรายงานการเงิน บัญชี

1.3.2 งานการพัสดุ หมายถึง การทำงานเกี่ยวกับการพัสดุ ซึ่งต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ รวมทั้งการควบคุม ตรวจสอบและรายงานพัสดุ

1.4 ปัญหาด้านแผนงานและวิชาการ หมายถึง อุปสรรคอันเกิดจากการควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวางแผนพัฒนา การควบคุมมาตรฐาน การติดตามประเมินผล การขอตั้งงบประมาณ การสนับสนุนการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมในจังหวัด การวิจัยครั้งนี้จะเน้นปัญหาอันเกิดจากงานวางแผนและโครงการ และงานตรวจติดตามและประเมินผล ดังนี้

1.4.1 งานแผนงานและโครงการ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศ การจัดทำกรอบนโยบายและวางแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมของจังหวัดให้สอดคล้องกับนโยบาย และความ ต้องการของท้องถิ่น การเสนอตั้งงบประมาณ การจัดทำแผนปฏิบัติการ และแผนปฏิบัติงานประจำปี การวิเคราะห์แนะนำการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด การควบคุมและส่งเสริม

มาตรฐาน และการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม
ในจังหวัด

1.4.2 งานติดตามและประเมินผล ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการติดตาม
แผนงาน โครงการตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ติดตามประเมินผลแผนงาน โครง
การกิจการพิเศษ รวมทั้งควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการปฏิบัติงานของส่วนราชการและสถาน
ศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

2. แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด หมายถึง ข้อ
เสนอแนะของศึกษาธิการจังหวัด ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และความ
รับผิดชอบตามโครงสร้างสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดรวม 4 ด้าน โดยพิจารณาเห็นว่าจะ
เป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้หมดสิ้นไป หรือคลี่คลายไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมได้ตาม
ความคิดที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และแนวปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่และความ
รับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดในครั้งนี้ ยึดถือกรอบงานตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นหลักสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าและวิจัยดำเนินไปตามขั้นตอน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร หลักการและงานวิจัยเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของศึกษาธิการจังหวัด
2. ประวัติความเป็นมาและหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัด
3. โครงสร้างการบริหารงาน และการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
4. อำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด
5. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด
6. สภาพปัญหาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของศึกษาธิการจังหวัด

ศึกษาธิการจังหวัดถือว่าเป็นผู้บริหารในแล้วภูมิภาค ซึ่งเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการโดยปฏิบัติหน้าที่ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ 587/2529 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2529 ศึกษาธิการจังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ทางการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมของจังหวัด มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำทางการศึกษา ปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีของข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ในรดับจังหวัด ตลอดจนเป็นผู้เริ่มพิจารณาวางแผนดำเนินการ หรือประสานงานการ
ดำเนินงานของการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดให้เจริญก้าวหน้าตรงตาม
เป้าหมาย และนโยบายของรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษา
แห่งชาติ และพยายามจัดการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และความ
จำเป็นของจังหวัด (กองการเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ . 2527 : 5)

บทบาทหน้าที่หรือภาระหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดนอกจากต้องปฏิบัติตามคำสั่ง
ของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวแล้วยังต้องปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วย
งานอื่น ๆ อีกด้วย ฉลอม อินทกุล (2507 : คำนำ) ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่าศึกษาธิการ
จังหวัดเป็นบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารการศึกษาในต่างจังหวัด มีอำนาจหน้าที่
และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และรักษามาตรฐานการศึกษาใน
ส่วนภูมิภาค ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ
เช่นเดียวกับ บุญสม มาร์ติน (2524 : 2) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าศึกษาธิการจังหวัด เป็น
ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการจะต้องปฏิบัติรับผิดชอบงานของกรมตามอำนาจหน้าที่ ทั้งในระบบ
และนอกระบบโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับสถานศึกษามากที่สุด เพราะศึกษาธิการ
จังหวัดเป็นผู้นำนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ ของกระทรวงไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิด
การพัฒนาทางด้านการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม อันเป็นงานที่สำคัญยิ่งของประเทศ
ชาติและต้องวางตัวเป็นผู้นำทางการศึกษา ประสานงานให้บริการและติดตามผล ทัศนะของ
บุญสม มาร์ติน ย้ำให้เห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดได้อย่างชัดเจน

ภารกิจสำคัญเกี่ยวกับการประสานงานทางการศึกษานั้น หมายถึงการที่ศึกษาธิการ
จังหวัดจะต้องปฏิบัติงานในฐานะของตัวแทนกรมต่าง ๆ ด้วย ได้แก่ กรมสามัญศึกษา กรม
การศึกษานอกโรงเรียน กรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษา กรมวิชาการ กรมศิลปากร กรม
อาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ และคุรุสภา
การทำหน้าที่ตัวแทนจะอยู่ในฐานะผู้ปฏิบัติโดยตรงและในบางกรณีต้องกลั่นกรองงาน เนื้อ
เสนอให้บริหารระดับสูงของจังหวัด ซึ่งได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้นิยามว่ารมัติการ

ดำเนินงาน ในกรณีที่มีการจัดตั้งองค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา คณาและศิษย์พัฒนา-
 ธรรมของจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดจะอยู่ในฐานะของกรรมการและเลขานุการด้วย
 ซึ่งเป็นสิ่งชี้ให้เห็นถึงขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งในเรื่องนี้
 สมชัย วุฒิปรีชา (2509 : คำนำ) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า งานของกรมต่าง ๆ ที่อยู่ในส่วน
 ภูมิภาคนั้น กรมบางกรมมีบุคลากรปฏิบัติ แต่บางกรมไม่มีบุคลากรปฏิบัติ กรมใดไม่มีบุคลากร
 ปฏิบัติ ศึกษาธิการจังหวัดต้องเป็นผู้แทนของกรมนั้น เพื่อรับผิดชอบงานของกรมตามที่ได้รับ
 มอบหมาย กรมใดมีบุคลากรของกรมอยู่แล้ว ศึกษาธิการจังหวัดก็จะทำหน้าที่ประสานงาน
 และให้บริการแก่บุคลากรนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ศึกษาธิการจังหวัดจึงเป็นนักบริหารที่มีบทบาท
 สำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จทางการศึกษาของประเทศ

ประวัติความเป็นมาและหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัด

ศึกษาธิการจังหวัดเป็นตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนของกระทรวง
 ศึกษาธิการในส่วนภูมิภาค ที่มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมโดย
 มีประวัติและหน้าที่ความรับผิดชอบพอที่จะกล่าวได้โดยสังเขปดังนี้

ประวัติความเป็นมาของศึกษาธิการจังหวัด

ตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด ได้มีการเปลี่ยนชื่อกลับไปกลับมาตามการเปลี่ยนแปลง
 โครงสร้างการบริหารภายในของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเริ่มแต่ พ.ศ. 2441-2445
 โดย พ.ศ. 2441 ใช้ชื่อว่า "สารวัตร" ตำแหน่งสารวัตรมีหน้าที่ตรวจการเล่าเรียน
 ในจังหวัด (จิรพันธ์ พูลพันธ์. 2514 : 42) พ.ศ. 2452 ทางกรมได้ตั้งข้าหลวงธรรมการ
 ประจำมณฑลขึ้นตำแหน่งสารวัตรได้เปลี่ยนเป็น "ธรรมการเมือง" มีหน้าที่ควบคุมการศึกษา
 ในฐานะตัวแทนของรัฐบาลซึ่งประจำอยู่ตามจังหวัดทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2459 ตำแหน่ง
 ธรรมการเมืองได้เปลี่ยนชื่อตำแหน่งเป็น "ธรรมการจังหวัด" แต่ในปี พ.ศ. 2462 เปลี่ยน
 ชื่อเป็น "ศึกษาธิการจังหวัด" ตามชื่อของกระทรวงศึกษาธิการและเมื่อชื่อกระทรวงศึกษา
 ธิการเปลี่ยนเป็นกระทรวงธรรมการในปี 2469 ตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด จึง

เปลี่ยนชื่อเป็น " ขบวนการจังหวัด " ทำหน้าที่ควบคุมดูแลตรวจความการศึกษาภายใน
จังหวัดในฐานะตัวแทนกระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ, กระทรวง.2500 : 10-16)
จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2485 เมื่อกระทรวงธรรมการเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงศึกษาธิการ
ตำแหน่งนี้จึงเปลี่ยนเป็น " ศึกษาธิการจังหวัด " อยู่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง มีหน้าที่
ในการตรวจโรงเรียนทุกประเภทในจังหวัดทั้งในทางบริหารและทางวิชาการ (จิรพันธ์
พลุพันธ์.2514 : 121) และใช้ชื่อนี้เรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัด

ตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดได้มีขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2441 หน้าที่ความรับ
ผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัดจะเกี่ยวข้องกับงานการศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับ
ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนทั้งหมด
ทั้งในทางบริหารงานธุรการ งานการเงินและงานวิชาการ ทั้งยังรับผิดชอบงานการศาสนา
งานศิลปะและวัฒนธรรมงานผลศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี และงานกิจกรรม
พิเศษอื่น ๆ ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย (กองการเจ้าหน้าที่.2527 : 3) ศึกษา
ธิการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ตาม
ที่ได้กำหนดไว้แล้วนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัดได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เมื่อได้มี
พระราชบัญญัติโอนโรงเรียนประถมศึกษาเกือบทั้งหมดไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กระทรวงมหาดไทย เมื่อปี พ.ศ.2509 (พระราชบัญญัติโอนการศึกษาประชาบาล พ.ศ.
2509) คือไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานธุรการและการเงิน คงมีหน้าที่รับผิดชอบทาง
ด้านวิชาการเท่านั้นและต่อมาในปี พ.ศ.2523 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ.2524:77) ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขึ้นใน
กระทรวงศึกษาธิการ ได้โอนงานการประถมศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปขึ้นกับ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้นำเนินงานการประถมศึกษาทั้งหมด
คือ ทั้งงานธุรการ งานการเงินและงานวิชาการ หน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัด

ในด้านการศึกษา จึงเป็นเพียงกรรมการประถมศึกษาจังหวัดและอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัดคนหนึ่งเท่านั้น ไม่มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานวิชาการอีกต่อไป

การตั้งองค์กรขึ้นใหม่ในครั้งนี้ มีผลกระทบต่อหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัดอย่างสำคัญ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงในข้อนี้ โดยพิจารณาเห็นว่าศึกษาธิการจังหวัดมีฐานะเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดในด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม และเป็นตัวแทนกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด จึงได้มีนโยบายที่จะให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติงาน ในฐานะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคสนองงานของกรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามภารกิจและหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ งานด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม จึงได้ปรับปรุงบทบาทหน้าที่โครงสร้างการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเสียใหม่ โดยกำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติงานตามบทบาทใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2527 ซึ่งจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป

โครงสร้างการบริหารงานและการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

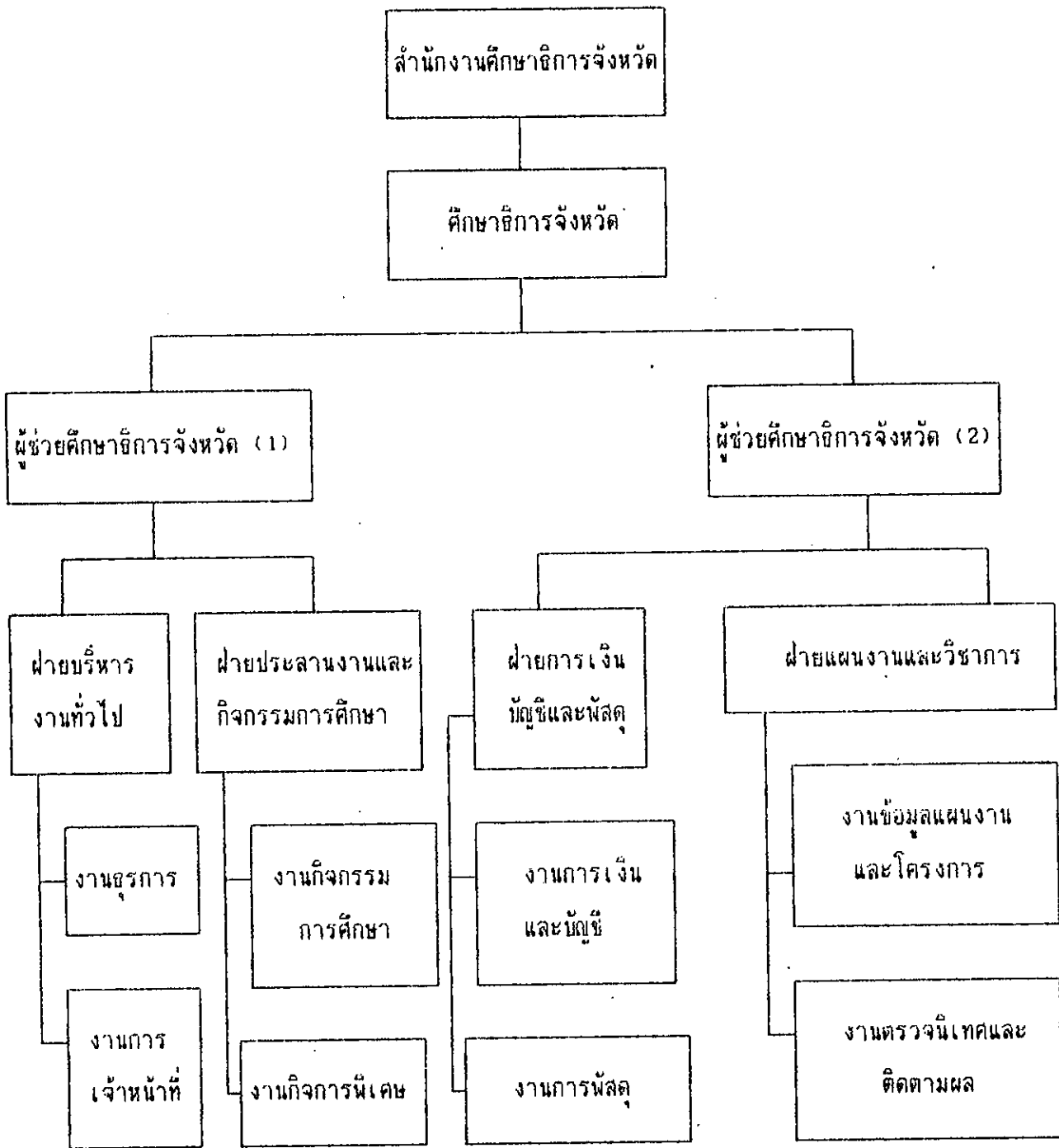
ในอดีตกระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารทั่วไป และฝ่ายการเงิน บัญชีและพัสดุ แต่ในปัจจุบันสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 27-28) กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงบทบาทหน้าที่การบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการทั่วไป และงานธุรการของทุกกรมที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม งานลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี งานครูสภา งานการเจ้าหน้าที่ และงานอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

2. ฝ่ายการเงิน บัญชีและพัสดุ มีหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและพัสดุ การรับจ่าย การเก็บรักษาเงิน การจัดทำบัญชีเบิกจ่ายและความคุมพัสดุ

๓. ฝ่ายแผนงานและวิชาการ มีหน้าที่ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษาศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นในการวางแผนการศึกษา วิเคราะห์สภาพจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมภายในจังหวัด จัดทำแผนงานและโครงการ วิเคราะห์และจัดทำงบประมาณและทรัพยากร ประสานการบริหารแผนงานและโครงการประสานงานทางวิชาการด้านต่าง ๆ ในความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและแนวทางการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการดำเนินโครงการทางการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมภายในจังหวัด

4. ฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา มีหน้าที่กำหนดริเริ่มดำเนินการและประสานการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น จัดส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตร การกีฬา นันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี การฝึกอบรมและพัฒนาศลากรในกิจกรรมทางการศึกษาประเภทต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ ประสานงานตามแผนงาน โครงการอันเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาและกิจการพิเศษ กับหน่วยงานและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องงานกิจกรรมและโครงการพิเศษ ซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ การพัฒนาชนบท การบำเพ็ญประโยชน์และสาธารณะอื่น ๆ ตามที่รัฐบาล กระทรวง กรม เขต และจังหวัดมอบหมาย ดังรายละเอียดปรากฏในภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2531 ก : 1)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 18-19) จากการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งงานตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดออกเป็น 4 ฝ่ายนั้น ยังไม่สามารถสนองงานของกรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกรมต่าง ๆ มีระเบียบกฎหมายสำหรับปฏิบัติโดยเฉพาะการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดในฐานะเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 687/2519 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519 จึงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างสมบูรณ์ การปฏิบัติงานส่วนใหญ่ทำได้ในลักษณะการให้บริการและการประสานงาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานโดยเน้นหนักไปในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ ดังนี้

1. ศูนย์บริการและประสานงาน งานของศูนย์นี้เป็นงานหลักของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอยู่แล้วเป็นงานที่ปฏิบัติตามระเบียบ และกฎหมายที่จะให้การบริการแก่ส่วนราชการ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัดทั้งงานบริหารทั่วไป งานบริหารงานบุคคล งานการเงินบัญชีและพัสดุ โดยแบ่งงานในศูนย์นี้ให้สอดคล้องกับวิธีการที่ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด ออกเป็น 2 ฝ่ายดังนี้

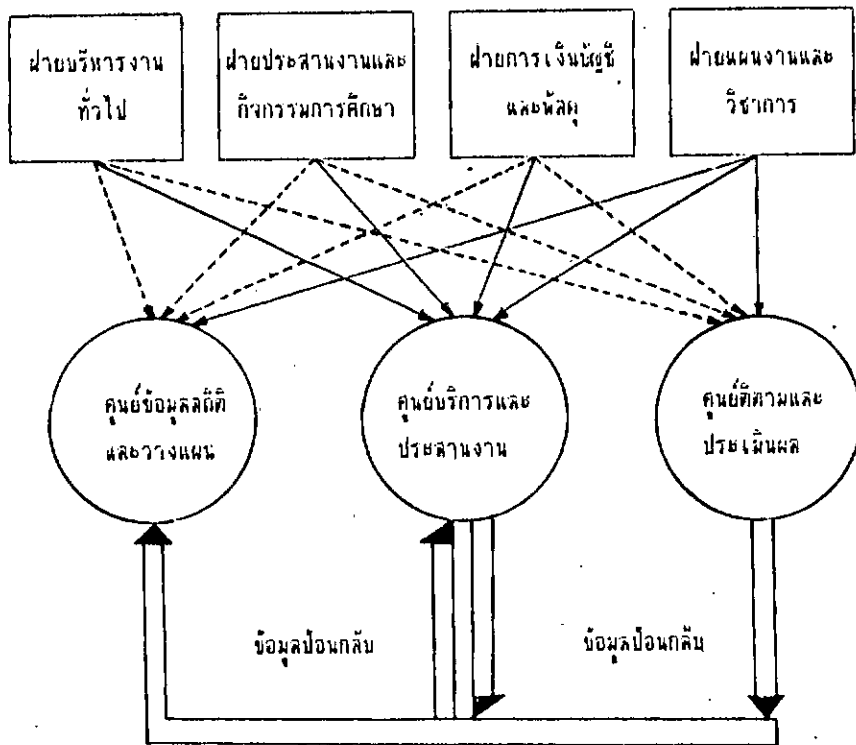
1.1 ฝ่ายบริหารงานทั่วไป รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสำนักงาน งานสารบรรณ งานที่เกี่ยวกับธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ของทุกกรม และงานของสำนักงานครุสภา

1.2 ฝ่ายการเงิน บัญชี และพัสดุ รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน บัญชีของทุกกรมที่มีการเบิกจ่ายผ่านสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวมทั้งงานสวัสดิการต่าง ๆ ของข้าราชการและลูกจ้าง

2. ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน งานของศูนย์นี้มีเป้าหมายที่จะให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นศูนย์กลางการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเภทในระดับจังหวัด การจัดข้อมูลไปใช้การบริหารการวางแผน งานโครงการ รวมทั้งการบริหารข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยเน้นการประสานสัมพันธ์เกี่ยวกับระบบข้อมูลทั้งระดับจังหวัด เขต และกระทรวง ในศูนย์นี้จะกำหนดให้งานอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายแผนงานและวิชาการ ซึ่งมีหน้าที่ความ

รับผิดชอบในการประมวลวิเคราะห์ข้อมูลการวางแผน งบประมาณรายจ่าย และประสานงานทางวิชาการบางส่วนและฝ่ายประสานงานและกิจการพิเศษบางส่วน

3. ศูนย์ติดตามและประเมินผล งานของศูนย์นี้มีเป้าหมายที่จะให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นศูนย์ติดตามและประเมินผล ส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ทั้งนี้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร แบบเรียน แผนงาน/โครงการ ศูนย์นี้จะกำหนดให้มี "งาน" ปฏิบัติในฝ่ายแผนงานและวิชาการ ตั้งรายละเอียดปรากฏในภาพประกอบ 2



————— หมายถึง รับผิดชอบการปฏิบัติงานโดยตรง
 - - - - - หมายถึง ร่วมมือ ประสานงานการปฏิบัติ

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามบทบาทศูนย์ 3 ศูนย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2531 ช : 5)

อำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2522 กำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่งไปประจำทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 27) ปฏิบัติงานในราชการอันเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัด

ตามข้อ 4 และ ข้อ 51 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 9 กันยายน 2515 กำหนดให้มีตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดเป็นหัวหน้าส่วนราชการทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับงานการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม อันเป็นงานในหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ เพราะงานของกระทรวงศึกษาธิการมีขอบข่ายกว้างขวางมากทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และกรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมอื่นในกระทรวงศึกษาธิการ มิได้แบ่งส่วนราชการเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค นอกจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเพียงกรมเดียว จึงทำให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดต้องรับผิดชอบงานของกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในภูมิภาคทั้งหมด

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ 687/2519 ลงวันที่ 27 กันยายน 2519 กำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งมาประจำจังหวัด เพื่อช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการ อันเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัดดูแลการปฏิบัติราชการ ทั้งส่วนราชการสังกัดส่วนภูมิภาคและส่วนราชการสังกัดส่วนกลางแต่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดนั้น ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคมีเอกภาพประสานสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งในส่วนภูมิภาคด้วย และทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด ภายใต้ข้อบังคับกฎหมายระเบียบบริหารแผ่นดิน ไว้ดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

หรือมติของคณะรัฐมนตรีซึ่งกำหนดหน้าที่ เป็นหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด หรือหน้าที่ของ
กระทรวงศึกษาธิการและจำต้องปฏิบัติภายในเขตจังหวัด

2. คู่มือราชการของส่วนราชการหรือสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดในเรื่องอันเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับนโยบายโครงการและเอกลักษณ์การ
ศึกษาของไทย

3. ปฏิบัติงานตามแผนงาน งานหรือโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการหรือกรม
มอบหมายในกรณีที่มีงาน หรือโครงการของกระทรวง หรือกรมที่ปฏิบัติอยู่ภายในเขต
จังหวัด โดยมีผู้รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้วให้ศึกษาธิการจังหวัดเข้าตรวจดำเนินการ หรือ
ให้ผู้รับผิดชอบงานหรือโครงการรายงานกิจการชี้แจงแสดงเหตุผลการปฏิบัติงานได้

4. ประสานงานกับส่วนราชการ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหรือสถานศึกษา
ภายในเขตจังหวัดเพื่อให้การจัดการศึกษาภายในเขตจังหวัดดำเนินการไปด้วยดี และมีประ-
สิทธิภาพ

5. รายงานกิจการ การดำเนินงานของส่วนราชการสถานศึกษาภายในเขต
จังหวัดให้กระทรวงศึกษาธิการทราบตามระยะ ตามเหตุผลและความจำเป็นหรือตามที่กรม
เจ้าของงานขอให้รายงาน

6. เพื่อประโยชน์ของราชการอันเป็นส่วนรวมของกระทรวงศึกษาธิการ
ศึกษาธิการจังหวัดเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด หรือกรม หรือกระทรวงสั่งปฏิบัติ หรือยับยั้ง
การปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ตามความจำเป็น

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการและกรมต่าง ๆ
กำหนด มีดังนี้

1. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกำหนด ให้ศึกษาธิการ
จังหวัดมีหน้าที่เกี่ยวกับ

1.1 เป็นกรรมการจังหวัดผู้หนึ่ง ในคณะกรรมการจังหวัดซึ่งเป็นที่
ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการแผ่นดินภายในจังหวัดนั้น (ข้อ 9

ปว. 218 พ.ศ. 2515)

1.2 เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่งกระทรวงส่งมาประจำ ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการในราชการบริหาร ส่วนภูมิภาค ซึ่งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดนั้น (ข้อ 51 ปว. 218 พ.ศ. 2515)

2. ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 ศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด โดยตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

2.1 พิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.3 พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุงและ เลิกล้มโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.4 พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.5 พิจารณาให้ความเห็นชอบในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.6 ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยไม่ขัดแย้งกับ ระเบียบของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.7 ปฏิบัติการอื่นตามกฎหมายกำหนด และตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษา ศึกษาศาสตร์แห่งชาติมอบหมาย

3. ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบราชการครู พ.ศ. 2523

เป็น อ.ก.ค.จังหวัด โดยตำแหน่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเฉพาะข้าราชการครู

4. ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุม ดูแล บำรุงรักษา เสนอแนะ รายงานเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สังกัดกรมศิลปากร

5. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงบประมาณในระดับจังหวัดและการเบิกจ่ายเงินจากคลัง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน ทั้งในงบประมาณและนอกงบประมาณของกรมและส่วนภูมิภาคระดับกรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้จ่ายในการดำเนินงานในจังหวัดและสถานศึกษาในจังหวัด ดังนี้

5.1 การบริหารงบประมาณในระดับจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่บริหารงบประมาณในระดับจังหวัด

5.2 ในด้านการเงินงบประมาณ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นส่วนราชการผู้เบิกเงินงบประมาณของกรมและ ส่วนราชการระดับกรมสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกรมเข้าของงบประมาณที่ใช้จ่ายในเขตจังหวัดนั้นตามที่ส่วนราชการเจ้าของงบประมาณมอบหมายศึกษาธิการจังหวัดเป็น "ผู้เบิกประจำ" และอาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดซึ่งมีหน้าที่เบิกเงินจากคลังมาจ่ายในกิจการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมภายในเขตจังหวัดและปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามระเบียบการเก็บรักษาและนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. 2520 อีกคนเป็น "ผู้เบิกสำรอง" ก็ได้

6. ตามข้อ 8, 14, 18 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2523 มอบให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ควบคุมดูแล เร่งรัด ติดตามผล ประสานงานในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และให้มีเจ้าหน้าที่จัดหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาเป็นกรรมการ "คณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนภาค" และรองประธาน "คณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด" มีหน้าที่ให้คำปรึกษา เสนอแนะให้ความเห็น

เกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน และเสนอแนะให้ความเห็นชอบโครงการศึกษาของจังหวัดตามนโยบายงบประมาณของกรมศึกษาออกโรงเรียน

7. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมการฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง พ.ศ. 2523 ศึกษาธิการจังหวัดเป็นรองประธานคณะกรรมการผู้ตรวจพิจารณาภาพยนตร์และภาพนิ่ง

8. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการออกประกาศนียบัตร พ.ศ. 2518 ข้อ 9.1 ให้ศึกษาธิการจังหวัดสั่งซื้อแบบพิมพ์ประกาศนียบัตรสำหรับสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในส่วนภูมิภาค

9. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดผลการศึกษา ระดับ 1 ระดับ 2 พ.ศ. 2515 ข้อ 16 ให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการวัดผลและตัดสินผลการสอบสำหรับโรงเรียนสังกัดจังหวัด

10. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การวัดผลการศึกษา ระดับ 3 และระดับ 4 พ.ศ. 2515 แก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2520 ข้อ 5 กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการวัดผล โดยแต่งตั้งศึกษาธิการจังหวัดเป็นประธานดำเนินการ และดำเนินการจัดพิมพ์และอัดสำเนาข้อสอบ ควบคุมการสอบ การตรวจกระดาษคำตอบ และการกรอกคะแนน กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ โดยแต่งตั้งศึกษาธิการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ

11. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการออกใบสำคัญเอาชีวะศึกษา พ.ศ. 2508 ข้อ 7 ให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นเจ้านักงานทะเบียน

12. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2515 ข้อ 3 ศึกษาธิการจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ "คณะกรรมการที่อ่านหนังสือระดับจังหวัด"

13. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดสอบบุคคลภายนอก พ.ศ. 2515 ให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ประกาศรับสมัครและดำเนินการสอบ

14. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดสอบบุคคลภายนอก น.ศ. 2524 ให้ศึกษาธิการจังหวัดลงนามในประกาศนียบัตรสำหรับบุคคลภายนอก

15. ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา น.ศ. 2522 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2522 ให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นที่ปรึกษากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

16. ปฏิบัติตามระเบียบทั่วไปที่เกี่ยวกับส่วนราชการและสถานศึกษารวมทั้งข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่น ระเบียบว่าด้วยการออกประกาศนียบัตร ระเบียบว่าด้วยการแค้น เดือน ปี เกิดของนักเรียน ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ระเบียบว่าด้วยขบใจหรืออนุโมทนา ในการที่ผู้บริจาคทรัพย์สินช่วยเหลือราชการ น.ศ. 2523 ระเบียบว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการให้เครื่องหมายตอบแทนผู้ช่วยเหลือราชการ ระเบียบว่าด้วยการส่งมอบงานในหน้าที่ น.ศ. 2524 ฯลฯ

17. ปฏิบัติตามระเบียบการเงินที่เกี่ยวกับส่วนราชการและสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่น การรับ ส่ง เบิก จ่าย ฝาก ถอนเงิน งบประมาณ นอกงบประมาณ ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง กระทรวง กรม และส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ

18. ตามมาตรา 23, 26 และ 27 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ น.ศ. 2507 ศึกษาธิการจังหวัดเป็นรองประธานคณะกรรมการลูกเสือในจังหวัดและรองผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด มีหน้าที่ส่งเสริมความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของลูกเสือจังหวัด ให้คำแนะนำผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดในการปฏิบัติงานลูกเสือ และมีหน้าที่บริหารกิจการลูกเสือในจังหวัดและบังคับบัญชารับผิดชอบสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด

19. ตามคำสั่งกรมการศึกษาออกโรงเรียน ที่ 988/2523 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2523 มอบให้ศึกษาธิการจังหวัดอนุมัติการสั่งจ้าง การสั่งซื้อครั้งละไม่เกินวงเงิน 100,000 บาท

20. ตามคำสั่งกรมการศึกษาออกโรงเรียน ที่ 1011/2528 ลงวันที่ 25 ธันวาคม

2523 มอบให้ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานีของหัวหน้าสถานศึกษาสำหรับกร ลาป่วย ลาคลอบบุตร ไม่เกิน 30 วัน ลากิจส่วนตัวไม่เกิน 15 วัน และลาพักผ่อนประจำปี ตามมติคณะรัฐมนตรีและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

21. ตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 1674/2490 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2490 ข้อ 2 เรื่องการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในเรือนจำมอบให้ศึกษาธิการจังหวัดแนะนำทางวิชาการเกี่ยวกับระเบียบการจัดห้องเรียนหลักสูตรและแบบเรียนแก่เรือนจำ ที่ดำเนินการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง

22. ตามคำสั่งกรมวิชาการ ที่ 346/2522 ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2522 มอบหมายให้ศึกษาธิการจังหวัดสั่งซื้อ สิ่งจ้างในวงเงินไม่เกิน 240,000 บาท สำหรับกรณีนอกเหนือจากวิธีพิเศษและกรณีพิเศษไม่เกิน 125,000 บาท สำหรับวิธีพิเศษและวิธีกรณีพิเศษ

23. ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 74/2524 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2525 ข้อ 12 มอบให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นประธานกรรมการกำหนดหนังสือเรียนระดับมัธยมศึกษา

24. ตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ. 18422/2502 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2502 เรื่อง มอบอำนาจหน้าที่ราชการกรมการศาสนาและหนังสือกรมการศาสนา ที่ ศธ. 0408/8211 ลงวันที่ 5 ธันวาคม 2507 เรื่อง มอบอำนาจและหน้าที่ราชการของกรมการศาสนา ระบุให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้บริหารงานของกรมการศาสนาในฐานะเป็นกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน

25. งานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้ปฏิบัติเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว มีงานต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

- 25.1 งานลูกเสือชาวบ้าน
- 25.2 งานไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.)
- 25.3 งานกีฬาแห่งชาติ

- 25.4 งานรัฐพิธีและพิธีอื่น ๆ ในจังหวัด
- 25.5 งานเทศกาลและประเพณีของจังหวัด
- 25.6 งานการสร้างงานในชนบท (กลช.)
- 25.7 งานฟื้นฟูขนบธรรมเนียมของจังหวัด
- 25.8 งานอื่น ๆ

จากงานในอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้ทราบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีปริมาณงานมากและหลากหลายอยู่ในจังหวัด ทั้งในฐานะที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่งไปประจำจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม และงานอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดนั้น ๆ โดยปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย คำสั่ง และระเบียบแบบแผนของทางราชการให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งงานดังกล่าวจะต้องประสบกับอุปสรรคและปัญหามากมาย ซึ่งผู้สำรวจวิจัยจะได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดในลำดับต่อไป

ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด

การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าพิจารณาเฉพาะปัจจัยภายในโดยคำนึงถึงว่าหน่วยงานเป็นระบบเปิดโดยแนวความคิดทฤษฎีระบบการพิจารณาปัจจัย ที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารงานนั้นจะพิจารณาจากตัวแปรนำเข้า (Input) และตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการ (Process) และเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารงานของการบริหารหรือการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานเพื่อให้รู้สาเหตุปัญหานั้น สมควรพิจารณาจากปัจจัยนำเข้าเป็นส่วนใหญ่ ปัจจัยนำเข้าในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสามารถแยกออกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ ปัจจัยเชิงมนุษย์ (Human Factor) อันได้แก่ บุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งจะพิจารณาจากคุณภาพและปริมาณ

ของบุคลากร ปัจจัยนำเข้าอีกส่วนหนึ่ง คือ ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องใช้ ไม้สอยต่าง ๆ และ วัสดุครุภัณฑ์รวมถึงฐานงบประมาณด้วย สำหรับปัญหาที่เกิดจากกระบวนการนั้น เช่นปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน และปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลนั้น ย่อมได้รับอิทธิพลจากคุณภาพและปริมาณของปัจจัยเชิงมนุษย์เป็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยโดยจำแนกตามประเภทของงาน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานบริหารทั่วไป

งานบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสำนักงานและการจัดการเกี่ยวกับงานธุรการรวมทั้งงานบริหารบุคคล หรืองานการเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศึกษาจังหวัดด้วย ลักษณะสำคัญของการบริหารทั่วไปจึงมีลักษณะเป็นงานประจำ หมายถึง ภารกิจที่ต้องดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง เป็นภารกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวางแผน หรือปฏิบัติตามแผนใด ๆ สิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการ เพื่อให้งานดังกล่าวเรียบร้อยไม่เป็นปัญหา ย่อมได้แก่ การมอบหมายกำหนดด้วยบุคคล ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และมีปริมาณเพียงพอกับลักษณะงานหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดในการจัดการบริหารทั่วไปนั้นย่อมได้แก่ การติดตามผลการทำงานของแต่ละฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในงานบริหารทั่วไปนั้นได้มีผู้สำรวจวิจัยไว้ (চারง ฮอร์, 2532 : 272-274) พบว่าการบริหารทั่วไปนั้นขาดอัตรากำลัง ความแออัดขัดเคืองของสถานที่ทำงาน ขาดงบประมาณและเป็นปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของบุคลากร ในเรื่องของความเอาใจใส่ ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานจะเห็นได้ว่าปัญหาที่สำรวจพบนี้ เป็นปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (Input) ทั้งสิ้น

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานด้านการประสานงานและกิจกรรมการศึกษา

ภารกิจในการจัดกิจกรรมการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนี้ถือว่าเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียน นักศึกษาในจังหวัด การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน การส่งเสริมการจัด ก

แข่งขันกันให้นักเรียนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศชาติ การจัดโครงการฝึกอบรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี และงานกิจการพิเศษอื่น ๆ เช่น การพัฒนาชนบท การศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ การป้องกันอุบัติเหตุ และการแก้ปัญหาเสติดัดให้โทษในสถานศึกษา การดำเนินงานตามโครงการในพระราชดำริ รวมทั้งงานรักษาความสงบในโรงเรียน

กิจกรรมที่ศึกษาธิการจังหวัด จะต้องเป็นผู้ดำเนินการนั้นมีขอบเขตกว้างขวาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ไม่เฉพาะแต่บุคคลที่อยู่ในองค์การศึกษาเท่านั้น เช่น งานพัฒนาชนบท ศึกษาธิการจังหวัดจะต้องเกี่ยวข้องกับพัฒนาการจังหวัด การจัดกิจกรรมเพื่อความมั่นคง ศึกษาธิการจังหวัดจะต้องเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร และตำรวจ ขอบเขตและลักษณะงานที่กล่าวนี้ ศึกษาธิการจังหวัดต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน รวมทั้งเป็นเจ้าของเรื่องด้วย ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นย่อมได้แก่ การที่ศึกษาธิการจังหวัดขาดทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมดังกล่าว จะเป็นจุดเริ่มต้นทำให้การดำเนินงาน ขลุกลกตั้งแต่เริ่มแรก ในระหว่างดำเนินการนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นย่อมได้แก่ ความร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งย่อมเป็นผลมาจากการจัดประชุมปรึกษาหารือ ในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ชำรง อมโร ได้สำรวจพบในทำนองเดียวกัน โดยพบว่าศึกษาธิการจังหวัดประสบปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษาเกี่ยวกับการไม่ได้รับความร่วมมือประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน และขาดงบประมาณสนับสนุน

การประสานงานนั้นเป็นเรื่องของการแสวงหาความร่วมมือ เป็นเรื่องของภาวะทางใจสำคัญ หมายถึง ความร่วมมือและเมื่อเกิดความร่วมมือแล้วการดำเนินงานให้ประสานสอดคล้องก็จะติดตามมา (ลุมพงษ์ เกษมสิน, 2526 : 154-155)

จากนิยามเกี่ยวกับการประสานงานที่กล่าวอ้างนี้เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าบุคคลผู้ทำหน้าที่ประสานงานจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญเกี่ยวกับความเป็นผู้นำเป็นอย่างดี เพราะการประสานงานเป็นการเข้าถึงจิตใจดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ดังนั้น ศึกษาธิการจังหวัดซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ รอบรู้ มีทักษะและเทคนิค

ในการประสานงาน การกำหนดตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อทำหน้าที่ประสานงาน นั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติดังกล่าวนี้ เช่นกัน

3. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานการเงิน บัญชีและพัสดุ

งานการเงิน บัญชีและพัสดุนี้ เป็นภารกิจที่ศึกษาธิการจังหวัดต้องเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ งานดังกล่าวนี้เป็นเรื่องของคนที่ผู้รับผิดชอบต้องจัดทำบัญชีทะเบียน และการทำรายงานการเงิน เพื่อควบคุมการเบิกจ่ายหรือโอนเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุครุภัณฑ์ และการควบคุมตรวจสอบพัสดุครุภัณฑ์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานผู้เบิกของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาค เบิกจ่ายเงินให้แก่กรมต่าง ๆ ที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในต่างจังหวัด และไม่มีหน่วยงานผู้เบิกโดยตรง การเบิกจ่ายเงินของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจึงไม่ใช่เป็นงานภายในของสำนักงานเท่านั้น ความรับผิดชอบการเบิกจ่ายเงินจะเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา หรือหน่วยงาน อื่น ๆ ด้วย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า เนื่องจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีหน้าที่เบิกจ่ายเงินให้แก่กรมต่าง ๆ หลายกรมในจังหวัด การจัดทำบัญชี และทะเบียนคุมการเบิกจ่ายเงินที่มีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เบิกจ่ายเงินเป็นไปโดยถูกต้อง รัดกุม และรวดเร็วนอกจากนี้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดผู้ต้องให้คำแนะนำให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดและมอบหมายให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตรวจสอบและทำเรื่องการเงิน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2527 : 105)

งานของศึกษาธิการจังหวัดในเรื่องการเงินนั้น จะต้องเป็นฝ่ายตรวจสอบและให้คำปรึกษาด้วยในแง่เกี่ยวกับการพัสดุนั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีหน้าที่รับผิดชอบในฐานะผู้ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง และเป็นฝ่ายที่ปรึกษาตรวจสอบเร่งรัดให้หน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการให้ทันงบประมาณ

หลักการสำคัญเกี่ยวกับ การเงิน บัญชีและพัสดุ นั้น ได้แก่ ผู้ปฏิบัติจะต้องยึดถือระเบียบของทางราชการเป็นแนวปฏิบัติ การละเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ จะโดยจงใจหรือประมาทก็ตาม โดยวินัยของทางราชการนั้นถือว่าเป็นการประทุษร้ายผิดวินัย ซึ่งอาจถูกกลงโทษในกรณีดังกล่าวนี้ ดังนั้น ศึกษาศึกษาการจังหวัดจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการกิจดังกล่าว การมอบหมายหน้าที่ให้บุคคลได้รับผิดชอบในฐานะหัวหน้างานการเงิน บัญชีและพัสดุ นั้นจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะหลายประการที่สำคัญ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีหนี้สินและไม่เอาเปรียบ รวมทั้งมีประสบการณ์หรือได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ หรือการเงินมาก่อน

สมาน แสงมลิ (2523 : 11-13) ได้เสนอหลักการสำคัญในการบริหารการเงินที่ผู้บริหารจะต้องยึดถือปฏิบัติมี 6 ประการ ได้แก่

1. ต้องยึดถือปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับเรื่องการเงินและบัญชีโดยเคร่งครัด
2. งานการเงินจะต้องถือเป็นงานที่ต้องปฏิบัติโดยถือหลักฐานเอกสารเป็นสำคัญจะถือคำบอกกล่าวโดยขาดเอกสารไม่ได้
3. การทำงานการเงินจะต้องมีการตรวจสอบยืนยันได้ บัญชีการเงินจะต้องขึ้นกับบัญชีเงินสดและบัญชีแยกประเภทได้ คนรับเงินกับคนลงบัญชีต้องไม่ใช่บุคคลเดียวกัน การรับเงินทุกครั้งต้องลงบัญชีให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน
4. การปฏิบัติงานการเงินต้องยึดระเบียบเป็นสำคัญอย่าตามใจคน แม้ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชา
5. เพื่อป้องกันการล่าช้าและเกิดการโต้แย้ง หน่วยงานควรมีแผนภูมิแสดงลำดับเส้นทางการดำเนินงาน (Flow chart) ให้รู้ว่าจะงานเดินอย่างไร ขั้นตอนมีอะไรบ้าง
6. ต้องมีแผนปฏิบัติการว่าระยะไหนควรทำอะไร เพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขให้สะดวกแก่ผู้ปฏิบัติทุกฝ่าย

ปัญหาที่ อ่างร อมโร (2531 : 274-275) ได้พบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเงิน บัญชีและพัสดุ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบไม่เพียงพอ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ระเบียบของทางราชการทำให้เกิดความล่าช้า ผู้บริหารระดับสูงขาดการตรวจสอบ

4. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานแผนงานและวิชาการ

งานแผนงานและวิชาการ เป็นภารกิจของศึกษาธิการจังหวัดที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำสถิติทางการศึกษา การวางแผนและการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษา ค่าสนาและศิลปวัฒนธรรมของจังหวัด ภารกิจด้านนี้จึงเกี่ยวข้องกับการสำรวจ วิเคราะห์วิจัยและการประเมินผลรวมทั้งการจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นงานที่ผู้หน้าที่รับผิดชอบต้องมีความรู้พื้นฐานในการวิเคราะห์นโยบาย วิเคราะห์ระบบงานหรือโครงการ รวมทั้งการสำรวจ วิจัย จัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ ในปัจจุบันบุคลากรที่มีพื้นฐานความรู้ดังกล่าวนี้ ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังกระจายกันอยู่ตามสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในภารกิจด้านนี้ ได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์สูงที่จะสามารถปฏิบัติงานได้โดยแท้จริง ขาดเครื่องมือเครื่องใช้และงบประมาณที่จะสนับสนุนในการรวบรวมข้อมูลและรวมทั้งการจัดตั้งทีมงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อรับภารกิจด้านนี้

ปัญหาที่ อ่างร อมโร (2531 : 275-277) ได้พบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานแผนงานและวิชาการ ได้แก่ ขาดระบบการเก็บข้อมูลที่ดี ขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์โดยเฉพาะ

สภาพปัญหาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

การปฏิบัติงานของหน่วยใด ๆ ก็ตามย่อมจะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มากนักน้อย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดก็เช่นเดียวกัน ได้ประสบอุปสรรคและปัญหามาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมาย คำสั่งและระเบียบให้อำนาจกรมต่าง ๆ ไว้มาก จึงทำให้ศึกษา

ธิการจังหวัดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด ในการปฏิบัติงานตาม ภาระหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัดได้ตาม จุดมุ่งหมาย นโยบายและเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดไว้ สภาพปัญหาของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ประสบอยู่ สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ, 2529 : 5-11)

1. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และโครงสร้าง เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของ ศึกษาศิลการจังหวัดกำหนดไว้ไม่ชัดเจน ขาดกฎหมายและระเบียบรองรับ การปฏิบัติหน้าที่เป็น ผู้แทนของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาค กระทำได้ไม่สมบูรณ์ ส่วนใหญ่กระทำได้ใน ลักษณะการให้บริการ การที่จะให้ศึกษาศิลการจังหวัดปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ จะต้อง กำหนดบทบาทให้ชัดเจน พร้อมทั้งมีกฎหมายระเบียบรองรับให้สามารถปฏิบัติงานได้

2. ปัญหาด้านบุคลากร ขณะนี้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีบุคลากรในสังกัด ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับงานที่รับผิดชอบ การให้บริการและประสานงานกับสถานศึกษาใน จังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในบางแห่งถึงแม้จะได้ขอครุมาช่วยราชการบ้าง แต่จำนวน ที่ได้มาก็ยังไม่เพียงพอ ผู้ที่มาช่วยราชการเกิดความไม่มั่นใจ เพราะไม่มีกำหนดระยะเวลาว่า จะช่วยราชการไปนานเท่าไร และการมาช่วยราชการก็ทำให้เสียสิทธิบางอย่างจากตำแหน่ง กัด เช่น การพิจารณาความดีความชอบและสวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านคุณภาพของบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ขาดการพัฒนาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง คือ ไม่มีการฝึกอบรมในระยะประจำการ (Inservice Training) การประชุมประจำปีที่มีอยู่ก็เป็นไปในลักษณะไปรับฟังคำชี้แจง รับฟังนโยบายมากกว่าที่จะเป็นการพัฒนาคุณภาพ

3. ปัญหาด้านสถานที่ปฏิบัติงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเกือบทุกจังหวัด จะมีสถานที่ทำงานอยู่ที่ศาลากลางจังหวัด เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมี ปริมาณงานและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เพิ่มมากขึ้น และได้รับวัสดุครุภัณฑ์เพิ่มขึ้นตามปริมาณ งาน จึงทำให้สถานที่ปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดคับแคบ บางจังหวัดต้องใช้

ระเบียงทางเดินเป็นที่ตั้งโต๊ะทำงาน หรือวางตู้เอกสารต่าง ๆ ทำให้การปฏิบัติงานไม่สะดวกเกิดความไม่ปลอดภัยในการเก็บรักษาเอกสารและสมบัติของทางราชการ

4. ปัญหาด้านวัสดุครุภัณฑ์และงบประมาณ อดีตที่ผ่านมาใน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้รับงบประมาณค่าวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ ต้องระดมระดมการใช้จ่ายอย่างประหยัด ปัจจุบันสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการและประสานงานให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาเพิ่มขึ้นตามโครงสร้างใหม่ ทำให้ประสบปัญหาด้านครุภัณฑ์และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน

จากการประชุมสัมมนาศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการเขตทั่วราชอาณาจักร ประจำปี 2531 และการติดตามผลประเมินผลการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการบางจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ร่วมกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 29) พบว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่ประสบกับอุปสรรคและปัญหาในการปฏิบัติงานที่ส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีสาเหตุใหญ่มาจาก

1. ระบบบริหารงานกระทรวงศึกษาธิการ เป็นลักษณะของการรวบอำนาจไว้ในส่วนกลาง ขาดการกระจายอำนาจที่จะตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ
2. การบริหารงานในจังหวัดขาดเอกภาพ มีหลายหน่วยงานที่คุมการบริหาร แต่ต่างคนต่างทำ ขาดการประสานงาน
3. หน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดไม่ชัดเจน และขาดรูปแบบในการดำเนินงานไปในทางเดียวกัน
4. ขาดทรัพยากรและปัจจัยการทำงาน ขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ ขาดงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์

จากปัญหาดังกล่าวได้ประมวล เป็นปัญหาย่อยตามภาระหน้าที่ที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ปฏิบัติ และตามสภาพปัจจัยการบริหารและการสนับสนุน (สำนักงานปลัดกระทรวง

ศึกษาธิการ.2533 : 29-32) ได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการบริหารงานตามนโยบายและแผน

1.1 อนุกรรมการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมจังหวัดไม่สามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลตอบสนองนโยบายของกระทรวงได้ เนื่องจาก

(1) คณะกรรมการนโยบายและแผนงานยังไม่สามารถกำกับนโยบายและแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) บทบาทหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ เป็นเพียงองค์กรกลางประสานงานในระดับจังหวัด ไม่มีอำนาจตัดสินใจ

(3) ขาดองค์การวางแผนระดับอำเภอ และเจ้าหน้าที่ประสานงานการวางแผนระดับตำบลยังปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.2 สำนักงานยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะขององค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมในจังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจาก

(1) ไม่มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หรือมติ ค.ร.ม. กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเพื่อให้เป็นองค์กรกลางในการกำกับ ควบคุม ดูแลในด้านนโยบายและแผน รวมทั้งการควบคุมมาตรฐานการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณ เป็นต้น

(2) ข้อจำกัดเกี่ยวกับทรัพยากรเนื่องสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้ง คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ โดยเฉพาะกลุ่มบุคลากรทางวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นต้น

1.3 การมอบอำนาจและกระจายอำนาจของกระทรวง กรม ไปยังจังหวัด ไม่เหมาะสมต่อการบริหารงานในจังหวัด ทั้งในเรื่องของหลักเกณฑ์ที่เป็นบรรทัดฐานเดียวกันกับระบบตุลย์อำนาจระหว่างจังหวัดและหน่วยงานสถานศึกษา การมอบงานให้ปฏิบัติไม่สมดุลย์กันระหว่าง คน เงินและงาน เป็นต้น

1.4 ขาดมาตรการ เทคนิคและวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

(1) ขาดระบบการตอบแทนที่ชัดเจนเมื่อปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

และมีประสิทธิภาพ

(2) ขาดระบบการลงโทษเมื่อละเลยการปฏิบัติ

2. ปัญหาด้านข้อมูล สถิติและการวางแผน

2.1 การจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่องและมีรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกันของหน่วยงาน สถานศึกษา ทั้งข้อมูลทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม

2.2 ขาดการวิเคราะห์สภาพทางการศึกษาฯ จัดทำดัชนีและแปลผลอย่างเป็นระบบเพื่อนำผลไปใช้แก้ปัญหาทางการศึกษาฯ ในจังหวัด

2.3 การวางแผนในระดับจังหวัดส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพและไม่ส่งผลในทางปฏิบัติเนื่องจาก

(1) องค์กรกลางระดับกระทรวงที่จะช่วยวางระบบและพัฒนางานวางแผนในส่วนภูมิภาคยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ เช่น การสั่งการล่าช้า การไม่เห็นความสำคัญของแผนฯ จังหวัด การไม่สนองตอบความต้องการด้านงบประมาณตามแผน เป็นต้น

(2) กรมต่าง ๆ ยังไม่กระจายอำนาจการวางแผนไปยังส่วนภูมิภาคอย่างแท้จริง ทำให้หน่วยงาน สถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนฯ จังหวัด

(3) บุคลากรด้านการวางแผนฯ ด้อยคุณภาพ

(4) บุคลากรด้านวางแผนระดับตำบล ยังปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ มีภาระในการสอน การบังคับบัญชามิได้ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ทำให้ขาดการประสานการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการไม่สนองตอบนโยบายของรัฐบาล ด้านการวางแผนและการพัฒนาชนบทระดับตำบล

3. ปัญหาด้านการบริการและประสานงาน

การประสานงานยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของกระทรวงฯ เนื่องจาก

3.1 กฎ ระเบียบบางประการไม่เอื้อต่อการประสานงาน

3.2 ขาดระบบ รูปแบบและแนวทางในการประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

3.3 กรมเจ้าสังกัดของหน่วยงานสถานศึกษาในจังหวัดที่มีสายงานผ่านจังหวัด

มักสั่งการเกี่ยวกับการบริหารงานยังหน่วยงานสถานศึกษาในสังกัดโดยตรง

4. ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผล

4.1 เครื่องมือ เทคนิคในการตรวจติดตามและประเมินผลไม่ชัดเจน ขาดตัวชี้วัด แบบฟอร์มการตรวจไม่สามารถชี้สภาพความสำเร็จหรือไม่สำเร็จ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการตรวจติดตามและประเมินผล

4.2 ระบบรายงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับและการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน

5. ปัญหาด้านทรัพยากรและปัจจัยดำเนินงาน

5.1 บุคลากร

(1) บุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะบุคลากรด้านการวางแผนและติดตามประเมินผล

(2) บุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

(3) ผู้บริหารในสำนักงานบางจังหวัดบางส่วนขาดความกระตือรือร้นในการคิดค้น กำหนดวิธีการพัฒนาและติดตามผลการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ข้าราชการในสังกัดขาดความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่และจริงจังต่อการปฏิบัติงาน

(4) บุคลากรบางส่วนขาดขวัญกำลังใจ เนื่องจากอยู่ในตำแหน่งระดับที่ไม่สามารถเติบโตในสายงานของตนเองได้ เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ การเงินและบัญชี หรือ เจ้าหน้าที่งานฯ เป็นต้น

(5) ขาดระบบการพัฒนากุศลกรที่ชัดเจน เช่น การเลื่อนไหลและความก้าวหน้าในตำแหน่ง เป็นต้น

5.2 งบประมาณ

งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน เนื่องจากขาดการวางแผนงบประมาณ

5.3 วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์

ขาดวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่ทันสมัยที่จะสามารถปฏิบัติงานในฐานะองค์กรกลางฯ และปฏิบัติงานในลักษณะของศูนย์ 3 ศูนย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการวางแผนงบประมาณที่ชัดเจน

5.4 อาคารสถานที่

(1) อาคารสถานที่ของสำนักงานคับแคบ เนื่องจากส่วนใหญ่มีสำนักงานอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดและที่ว่าการอำเภอ แม้จะมีการจัดสร้างสำนักงานการศึกษา ก็มีเพียงบางจังหวัดและเป็นส่วนน้อย

(2) ขาดการจัดระบบและระเบียบสำนักงาน

จากการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอตามทิศทางของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนด ให้ปฏิบัติในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์ข้อมูล สถิติและวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามและประเมินผล ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2527 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2533 : 20-21) ประสพปัญหาดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด และจังหวัด ยังไม่สามารถปฏิบัติงานตามบทบาท อำนาจหน้าที่ให้เกิดผลตอบสนองตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพมากนัก

2. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของจังหวัด ที่จัดขึ้นมาให้ กรมและกระทรวงพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อแก้ปัญหาตามความต้องการของจังหวัด ยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างแท้จริง

3. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางด้านการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง และเป็นระบบที่เอื้อต่อกันตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ เขตการศึกษา และกระทรวง

4. หน่วยงานทางการศึกษา สังกัดกรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัด ต่างก็พยายามที่จะหนีจากศูนย์กลางไม่ขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการ

จังหวัดและนายอำเภอ โดยจะเรียกร้องความเป็นหน่วยงานอิสระไม่ขึ้นกับใคร พร้อมทั้งจะกำหนดกฎหมาย ระเบียบที่ทำให้เกิดข้อจำกัดในการที่จะทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เป็นราชการส่วนภูมิภาคและหน่วยงานที่เป็นราชการส่วนกลาง

5. สถานภาพของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหรืออำเภอไม่เป็นที่ยอมรับของทั้งหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษาและบุคคลอื่น ๆ เพราะหน่วยงานและบุคคลดังกล่าวไม่มั่นใจว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหรืออำเภอ จะทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ หรือปฏิบัติในลักษณะของศูนย์ 3 ศูนย์ ดังกล่าวได้เนื่องจากเป็นความเชื่อที่ได้รับการสั่งสมมาจากอดีตที่สำนักงานฯ ไม่ได้สร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นทั้งในเรื่องของการบริหาร การจัดการและด้านวิชาการ ซึ่งมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากระบบบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ การขาดบุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และระบบการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

6. ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานส่วนมาก จะปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารมากกว่าการปฏิบัติตนเป็นผู้นำซึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จนทำให้บุคลากรในสำนักงานขาดความศรัทธา เริ่ม สร้างสรรค์ เป็นผู้อยู่ปฏิบัติตามคำสั่งจากข้างบน มากกว่าที่จะคิดค้นวิธีการเทคนิคใหม่ ๆ ในการบริหารระเบียบมากกว่าจะบริหารเป้าหมายของงานตลอดถึงบุคลากรในหน่วยงานได้รับการพัฒนาอย่างไม่มีระบบ

จากการประชุมสัมมนาผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด และผู้ช่วยศึกษาธิการเขตที่วราชอาณาจักร ประจำปี 2530 ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาได้นิยามและเสนอปัญหาที่ประสบอยู่จริงจากการปฏิบัติงาน ตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดไว้ 4 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2530 : 1-5) คือ

1. ปัญหาด้านบริหารทั่วไป มีดังนี้

1.1 สำนักงานศึกษาจังหวัดมีพื้นที่จำกัด การจัดสำนักงานตามอัตรา

กำลังโครงสร้างใหม่ค่อนข้างคับแคบ ควรจะได้สร้างสำนักงานขึ้นมาใหม่เป็นเอกเทศตามแผนของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 ไม่มีสถานที่เก็บเอกสารและหนังสือราชการที่จัดเก็บเข้าแฟ้มเมื่อสิ้นปี

1.3 การขออนุญาตทำลายหนังสือราชการที่พ้นอายุการเก็บรักษาแล้วมีขั้นตอนในการปฏิบัติมาก ทำให้ยากต่อการปฏิบัติ

1.4 การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้แก่ผู้ทำคุณประโยชน์แก่ราชการ จังหวัดไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้

1.5 อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ยังไม่ครบตามจำนวนตามโครงสร้างใหม่

2. ปัญหาด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ มีดังนี้

2.1 ด้รับงบประมาณค่าวัสดุ ครุภัณฑ์และค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ

2.2 การส่งงบเดือนไปยัง สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมักจะล่าช้าเพราะต้องรอหลักฐานการจ่ายจากหน่วยงานย่อย

2.3 การนำฝากเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานย่อยฝากคลังจังหวัด ผ่านสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นปัญหามาก เพราะคลังจังหวัดมิได้แยกยอดเงินฝากของแต่ละหน่วยไว้ ทำให้การตรวจสอบเป็นไปด้วยความลำบาก ควรจะเปลี่ยนไปฝากธนาคารกรุงไทยจะเรียบร้อยและปลอดภัยดีกว่า

2.4 การจ่ายเงินให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินเป็นเช็คเงินสดหรือจ่ายเงินสด เป็นช่องทางที่จะก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นมาได้ ควรจะได้มีการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากหรือขีดคร่อมเช็คทุกฉบับจะปลอดภัยที่สุด

2.5 ลูกจ้างชั่วคราวที่ครูสภาจ้างให้ปฏิบัติงานครูสภาจังหวัดมีปัญหาเกี่ยวกับการยกยอดเงินครูสภาเกิดขึ้นแล้วหลายจังหวัด ควรให้ทำแต่งงานด้านธุรการส่วนการเงิน ควรให้ข้าราชการในฝ่ายการเงินบัญชีและพัสดุเป็นผู้จัดทำจะเรียบร้อยปลอดภัยดีกว่า

3. ปัญหาด้านแผนงานและวิชาการ มีดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมสถิติข้อมูลต่าง ๆ จากหน่วยงานทางการศึกษา ในจังหวัดเพื่อจัดทำแผนงานและโครงการของจังหวัดเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่เห็นความสำคัญของการวางแผน

3.2 นักวิชาการในฝ่ายแผนงานและวิชาการยังมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนยังไม่ดีพอ

3.3 งบประมาณในการจัดทำแผนงานและโครงการมีน้อยเกินไป

3.4 บางโครงการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับจังหวัดนั้น ๆ แต่ไม่มีงบประมาณจัดสรรไปให้จังหวัดซึ่งดำเนินการไม่ได้ เช่น โครงการส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ฯลฯ

3.5 กระทรวงศึกษาธิการสั่งให้จังหวัดสำรวจและรายงานเกี่ยวกับสถิติข้อมูลต่าง ๆ มักจะให้เวลาน้อยเกินไปทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลและการรายงานไม่ทันตามเวลาที่กำหนด

4. ปัญหาด้านการประสานงานและกิจกรรมการศึกษา มีดังนี้

4.1 การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน หน่วยงานที่เป็นเจ้าของมักจะไม่ให้ความร่วมมือ เพราะจะทำให้ทรัพย์สินของหน่วยงานนั้นชำรุดเสียหายขึ้นได้

4.2 การประสานงานกับหน่วยงานทางราชการในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา มักจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรเพราะหน่วยงานต่าง ๆ มิได้สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

4.3 หน่วยงานต่าง ๆ ทางการศึกษาให้ความร่วมมือกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน้อยลง ทั้งนี้เพราะระบบโครงสร้างการบริหารของกรมต่าง ๆ นั้น พยายามแยกตัวเป็นอิสระจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

4.4 งานด้านการศาสนาและศิลปวัฒนธรรมนั้นไม่มีงบประมาณสนับสนุนโครงการงานด้านนี้เลย ทำให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปไม่เหมาะสมกับที่รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง

4.5 เจ้าหน้าที่ในฝ่ายการประสานงานยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการประสานงานที่ดีเพียงพอ ทำให้การประสานงานไม่ประสพผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากการรวบรวมปัญหาต่าง ๆ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดดังกล่าวข้างต้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศึกษาธิการจังหวัดจะต้อง

ปฏิบัติงานในหน้าที่ 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ ด้านแผนงานและวิชาการ และด้านประสานงานและกิจกรรมการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยละเอียดต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดตามภารกิจ 4 ด้าน โดยตรงนั้นผู้วิจัยได้ค้นคว้าผลงานการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศแล้ว ยังไม่ปรากฏจากการสำรวจรายงานการวิจัยในช่วงปี 2515 เป็นต้นมา แต่ได้พบการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 11) ได้วิจัยเรื่องความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาตามข้อเสนอของคณะกรรมการวางแผนปฏิรูปการศึกษา พบว่า การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษานั้น ไม่เปิดโอกาสให้ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคมีอำนาจตัดสินใจเมื่อดำเนินงานต่าง ๆ ได้มากนักผลการวิจัยในเรื่องนี้ เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า การมีอำนาจตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาในระดับจังหวัดนั้นปรากฏอยู่น้อย ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ผลการวิจัยยังได้ระบุไว้ตอนหนึ่งว่าศึกษาธิการจังหวัดจะประสบผลสำเร็จในการบริหารได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของจังหวัดและท้องถิ่นนั้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า อำนาจในการตัดสินใจและหลักความเข้าใจในการวิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือ น่าจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด

สฤติย์ โชติกรณ์ (2522 : 53-57) ได้ทำการวิจัยเรื่องนฤติกรรมการบริหารงานที่หนึ่งประสงค์ของศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ ศึกษา

นี้เทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าทุกฝ่ายมีความประสงค์ให้ศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้ริเริ่มการวางแผนทางด้านการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมของจังหวัด ตามนโยบายของรัฐบาลและให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยเฉพาะความต้องการของประชาชนในจังหวัดและให้บริการบุคลากรในโรงเรียน โดยคำนึงถึงระบบคุณธรรมเป็นหลัก และให้เพิ่มภารกิจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาให้ประชาชนให้ทราบด้วย จากผลการวิจัยในเรื่องนี้สามารถที่อนุมานได้ว่า การบริหารงานของศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้แน่ อาจเป็นปัญหาในเรื่องของการวางแผน การประสานงาน การบริหารบุคคลเกี่ยวกับการนิยามความดีความชอบและการประชาสัมพันธ์

กฤษณ์ ศรีสุภะ (2527 : 55) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัดตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความสนใจและใช้เวลาบริหารงานด้านอื่น มากกว่าซึ่งได้แก่งานธุรการ งานการเงินและการบริหารบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศึกษาธิการจังหวัดให้ความสนใจงานในสำนักงานมากกว่างานที่ต้องติดต่อกับโรงเรียน

อัมร อมโร (2531 : 278-279) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด ผลการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการนั้น พบว่า การบริหารงานทั่วไปมีปัญหามากที่สุด ในเรื่องการจัดอัตรากำลังสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบ งานการเงิน ขัดข้องและผิดพลาด มีปัญหาในการจ่ายเบิกจ่าย และบริการการเงินแก่หน่วยงานอื่น งานแผนงานและวิชาการมีปัญหามากในเรื่องการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ระบบการสานเสวนายังขาดประสิทธิภาพ การติดตามผลยังไม่บรรลุเป้าหมาย งานประสานงานและกิจกรรมการศึกษา มีปัญหามากในเรื่องการร่วมมือ การประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

นิโคไล (Nicolaï.1973 : 3214) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของคณาธิการในพรรคณะของครูใหญ่ พบว่า

1. คณาธิการประสบผลสำเร็จในการประสานงานกับคณะกรรมการการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน และมีความสามารถในการตัดสินใจ รวมทั้งการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน
2. คณาธิการมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการเยี่ยมเยียนโรงเรียนในชุมชน ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยที่นิโคไลฉบับนี้ นิจาร์ณาได้ว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความสามารถในการประสานงาน การตัดสินใจ การเป็นผู้นำเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะจัดปัญหาในการบริหารงานได้

เวลช์ (Welch .1982 : 335) ได้ศึกษาแบบการเป็นผู้นำของคณาธิการแห่งมลรัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) โดยสำรวจจากผู้บังคับบัญชาของคณาธิการจำนวน 136 คน จากชุมชน 47 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งคณาธิการนั้นจะทำงานกับบุคคลหลายฝ่าย หลายหน่วยงานได้ผลดีจะต้อง ใช้แบบการเป็นผู้นำในลักษณะใ้มน้ำใจจิตใจของผู้อื่น มีศิลปะในการเกลี้ยกล่อมเพื่อให้คนปฏิบัติตาม ซึ่งหมายถึงว่า ความเป็นผู้นำนั้นส่งผลสำคัญต่อการประสบผลสำเร็จของคณาธิการ

แอนเดอร์สัน (Anderson .1982 : 4656-A) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของคณาธิการในประเด็นของงานที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งได้แก่ การบริหารงานวิชาการทั่วไป งานหลักสูตรและการสอน การบริหารนักเรียน การบริหารธุรการ งานบริหารวัสดุครุภัณฑ์ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแห่งมลรัฐโอไฮโอว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 441 คน ส่วนใหญ่แสดงทัศนะว่า ภารกิจของคณาธิการควรเกี่ยวข้องได้มาก ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานทั่วไปโดยเน้นการบริหารงานบุคคล จากผลการวิจัยครั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจของคณาธิการในประเทศไทย โดยส่วนรวมแล้วจะเห็นความ

แตกต่าง เพราะภารกิจของศึกษาธิการในประเทศไทยเน้นในเรื่องงานวิชาการ แต่ศึกษาธิการในประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นในเรื่องความสัมพันธ์กับชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ท้องถิ่นมีความผูกพันอย่างใกล้ชิด ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของศึกษาธิการ

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า สิ่งที่เป็นปัญหาของศึกษาธิการจังหวัดในการบริหารงานนั้น มีทั้งปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) ทางการบริหาร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดในความรับผิดชอบตามโครงสร้างบทบาทอำนาจหน้าที่ในปัจจุบัน 4 ด้าน ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องสมบูรณ์จึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ รวม 72 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบอธิบายตอบเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด 4 ด้าน โดยแยกเป็นประเภทของงานปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาขอบข่ายของงานในอำนาจหน้าที่ ของศึกษาธิการจังหวัดจากหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้แจกให้และศึกษาจากเอกสาร วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามแบบอธิบายตอบ เพื่อให้ครอบคลุมงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ ด้านแผนงานและวิชาการ และด้านประสานงานและกิจกรรมการศึกษาแบบสอบถามตามฉบับสมบูรณ์ปรากฏในภาคผนวก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือให้ศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรตอบแบบสอบถาม
2. ขอนหนังสือจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แจ้งให้กลุ่มประชากรให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้คืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ในการตอบ
2. นำแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขหาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาตามลักษณะงานทั้ง 4 ด้าน แล้วคำนวณหาความถี่ของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาโดยคิดเป็นร้อยละ
2. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปเป็นรายงานการวิจัย

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติพื้นฐานโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้า มุ่งค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด โดยเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงาน และ ค่าความถี่และร้อยละของแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน จากแบบสอบถามแบบอธิบายตอบในแต่ละด้าน ทั้ง 4 ด้าน ควบคู่กันไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงาน ด้านบริหารทั่วไป จำแนกตามงานที่ปฏิบัติคือ งานธุรการและงานการเจ้าหน้าที่

1.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการของศึกษาธิการจังหวัด โดยจำแนกตามลักษณะของปัญหาและแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังตาราง 1 และ 2 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ

ปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงสำนักงาน และการพัฒนาสำนักงาน	72	35	48.61	10
2. ปัญหาการรับ ส่ง นามบัตรหนังสือราชการ	72	36	50.00	9
3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บ-ทำลายหนังสือราชการ	72	59	81.94	1
4. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งงานตามกำหนด	72	42	58.33	6
5. ปัญหาการประชุมข้าราชการในสำนักงานและประชุมผู้บริหารการศึกษา	72	31	43.05	11
6. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนประวัติสมาชิกครูสภา	72	55	76.38	4
7. ปัญหาเกี่ยวกับการออกบัตรประจำตัวสมาชิกครูสภา	72	21	29.16	12
8. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกครูสภา	72	37	51.38	8
9. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำงานธุรการของหน่วยงาน สถานศึกษาของกรมต่าง ๆ	72	38	52.77	7
10. ปัญหาการประชาสัมพันธ์	72	56	77.77	3
11. ปัญหาการเก็บรวบรวมระเบียบ กฎหมาย และคู่มือการปฏิบัติงาน	72	45	62.50	5
12. ปัญหาการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	72	57	79.16	2

จากตาราง 1 แสดงว่าศึกษาธิการจังหวัดประสบปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการในเรื่องเกี่ยวกับการจัดเก็บ - ทำลายหนังสือราชการ (ข้อ 3) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (ข้อ 12) และการประชาสัมพันธ์ (ข้อ 10) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เพื่อทราบแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังปรากฏข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. จัดให้ความสะดวกด้านการติดต่อและบริการที่รวดเร็วไม่ปล่อยให้งานค้างคั่งค้าง	72	19	26.39	9
2. จัดสำนักงานให้เรียบร้อย เป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม และสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	72	17	23.61	10
3. จัดให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่เป็นประจำทุกเดือน เพื่อชี้แจงข้อราชการ และกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน	72	50	69.44	2
4. ในกรณีที่มีงานมากและเป็นงานเร่งด่วน ต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จทันกำหนดด้วยการระดมบุคลากรทุกฝ่ายให้ช่วยกันทำงาน	72	47	65.28	3

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
5. เร่งรัดติดตามการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ โดยให้มีการบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันและตรวจสอบการทำงานของ- เจ้าหน้าที่	72	55	76.39	1
6. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้คำแนะนำ แก่ผู้มาติดต่อ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานของสำนักงาน	72	27	37.50	7
7. จัดบริการในระหว่างเวลาหยุดพักกลางวัน คือ ระหว่าง 12.00-13.00 น. เพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สะดวกรวดเร็วโดยการจัดเวรข้าราชการผลัดกันปฏิบัติหน้าที่ ในช่วงพักกลางวัน	72	14	19.44	12
8. ประชุมชี้แจงข้าราชการให้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการแก่ประชาชน หน่วยงานและสถานศึกษา และควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมและจริยธรรม	72	41	56.94	4
9. จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรโดยใช้เทคนิคในการสอนงาน ชี้แนะและให้ศึกษาต่อ	72	31	43.06	6

ตาราง 2 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
10. จัดให้มีการส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้แก่ข้าราชการผู้น้อยด้วยการส่งเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ การสอบเปลี่ยนสายงาน การสอบเลื่อนตำแหน่งในระดับสูงขึ้น	72	34	47.22	5
11. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครื่องโทรสาร เครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในสำนักงาน	72	15	20.83	11
12. ลุยระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการเกี่ยวกับงานธุรการ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบและถือปฏิบัติ	72	22	30.56	8

จากตาราง 2 แสดงว่าศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ และศึกษาธิการจังหวัดได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการเร่งรัด ติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่เสมอ โดยมีการบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันและตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ (ข้อ 5) จัดให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่เป็นประจำทุกเดือนเพื่อชี้แจงข้อราชการและกำหนด วัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน (ข้อ 3) ในกรณีที่ม้งานมากและเป็นงานเร่งด่วนต้องปฏิบัติ งานให้แล้วเสร็จทันตามกำหนดด้วยการระดมบุคลากรทุกฝ่ายให้ช่วยกันทำงาน (ข้อ 4) เป็น ลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

1.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด โดยจำแนกตามลักษณะของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3 และ 4 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่

ปัญหาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ปัญหาเกี่ยวกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่	72	61	84.72	1
2. ปัญหาเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุแต่งตั้ง ย้ายโอน	72	28	38.89	8
3. ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	72	58	80.56	2
4. ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการ และลูกจ้างสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	72	37	51.39	6
5. ปัญหาการดำเนินการทางวินัย และให้พ้นจากราชการของข้าราชการและลูกจ้างประจำ	72	41	56.94	5
6. ปัญหาการดำเนินการหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง	72	32	44.44	7
7. ปัญหาเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์	72	17	23.61	10
8. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำสมุดประวัติข้าราชการ	72	24	33.33	9
9. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการในสำนักงาน	72	52	72.22	3
10 ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมระเบียบ กฎหมาย และคู่มือการปฏิบัติงาน	72	50	69.44	4

จากตาราง 3 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานการ
เจ้าหน้าที่ ในเรื่องอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ (ข้อ 1) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (ข้อ 3)
และการจัดสวัสดิการในสำนักงาน (ข้อ 9) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เพื่อทราบแนวทางแก้ไขปัญหามาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่ ศึกษาธิการจังหวัด
ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวดังปรากฏข้อมูล ในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหามาในการปฏิบัติงาน
การเจ้าหน้าที่

แนวทางแก้ไขปัญหามาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของ- เจ้าหน้าที่ โดยจัดให้มีสวัสดิการต่าง ๆ อย่าง ทั่วถึง	72	40	55.56	3
2. จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร โดยใช้เทคนิคในการ สอนงาน ชี้แนะ และให้ศึกษาต่อ	72	46	63.89	2
3. ประสานงานกับกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ได้บุคลากร ที่เพียงพอกับปริมาณงานและตรงกับงาน	72	15	20.83	7
4. ใช้ระบบคุณธรรม ในการสรรหา บรรจุแต่งตั้ง ย้าย โอน และการพิจารณาความดีความชอบ	72	29	40.28	5
5. ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติของทางราชการ มากกว่าการใช้				

ตาราง 4 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่	น	ร	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
วิธีการลงโทษ เน้นให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	72	32	44.44	4
6. บุคลากรที่ถูกยืมตัวไปช่วยราชการที่อื่น ได้ขอให้กระทรวงศึกษาธิการ เร่งรัดตัดโอนอัตรา และหากไม่สามารถตัดโอนอัตราได้ในระยะเวลาที่กำหนดก็ขอให้เรียกตัวคืน	72	8	11.11	9
7. จัดให้มีการสลับเปลี่ยนตำแหน่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ที่เดียวกันเป็นเวลานาน เพื่อช่วยให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	72	26	36.11	6
8. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครื่องโทรสารหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ ไว้ใช้ในสำนักงาน	72	11	15.28	8
9. สรุประเบียบ กฎหมายและหนังสือสั่งการเกี่ยวกับงานการเจ้าหน้าที่ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบและถือปฏิบัติ	72	51	70.83	1

จากตาราง 4 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่ และศึกษาธิการจังหวัดได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดย สรุประเบียบ กฎหมาย และ หนังสือสั่งการเกี่ยวกับงานการเจ้าหน้าที่ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ และถือปฏิบัติ (ข้อ 9)

จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร โดยใช้เทคนิคในการสอนงาน ที่แนะและให้ศึกษาต่อ (ข้อ 2) และสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยจัดให้มีสวัสดิการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง (ข้อ 1) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

2. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ ของศึกษาธิการจังหวัด จำแนกตามงานที่ปฏิบัติคือ งานการเงิน บัญชีและงานพัสดุ ดังนี้

2.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานการเงิน-บัญชี ของศึกษาธิการจังหวัด โดยจำแนกตามลักษณะของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5 และ 6 ดังนี้

ตาราง 5 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติงานการเงิน-บัญชี

ปัญหาในการปฏิบัติงานการเงิน - บัญชี	n	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ปัญหาเกี่ยวกับการรับ - จ่าย, การเบิกจ่าย, การฝาก ถอน , การนำส่งเงินทุกประเภท	72	57	79.17	1
2. ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินภายในเขตอำนาจของสำนักงาน	72	7	9.72	7
3. ปัญหาการตรวจสอบ การรับ - จ่าย, เบิกจ่าย, ฝากถอน การนำส่ง การรายงานการเงินทุกประเภท	72	44	61.11	3
4. ปัญหาการจัดทำบัญชี ทะเบียนคุมและเอกสารทางการเงินทุกประเภท	72	48	66.67	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาในการปฏิบัติงานการเงิน - บัญชี	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
5. ปัญหาการดำเนินการทำเรื่องขอรับเบี้ยหวัดและ บ้านอายุ และเงินช่วยเหลือแก่ข้าราชการ	72	19	26.39	6
6. ปัญหาการตรวจสอบยอดเงินคงเหลือ ณ สิ้นวัน ทำการ และหรือวันสิ้นเดือน	72	24	33.33	5
7. ปัญหาการตรวจสอบ การรายงาน และส่ง เอกสารต่าง ๆ ให้ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน	72	30	41.67	4

จากตาราง 5 แสดงว่า คติศาสตร์การจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานการเงิน - บัญชี ในเรื่องเกี่ยวกับการรับ - จ่าย, การเบิกจ่าย, การฝากถอน, การนำส่งเงินทุกประเภท (ข้อ 1) การจัดทำบัญชี ทะเบียนคุม และเอกสารทางการเงินทุกประเภท (ข้อ 4) และการตรวจสอบ การรับ - จ่าย, เบิกจ่าย, ฝากถอน, การนำส่ง การรายงานการเงินประเภท (ข้อ 3) เป็นลำดับที่ 1, 2, และ 3 ตามลำดับ

เพื่อทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการปฏิบัติงานการเงิน - บัญชี คติศาสตร์การจังหวัดได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังปรากฏข้อมูล ในตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ ของแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน
การเงิน - บัญชี

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน การเงิน - บัญชี	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. จัดระบบการบริหารการเงินโดยแยกเป็น 3 ส่วน คือ - การรับ จ่าย การเก็บรักษาเงิน - การจัดทำบัญชี และทะเบียนคุมเงิน - การรวบรวมตรวจสอบ	72	36	50.00	2
2. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานการเงิน บัญชี โดยกำหนดระยะเวลา และผู้รับผิดชอบในการ ตรวจสอบอย่างชัดเจน	72	21	29.17	5
3. กำหนดคว้แต่งตั้งฎีกา เบิกจ่ายเงินโดยแจ้งให้หน่วย งานย่อยทราบและปฏิบัติโดยทั่วกัน	72	8	11.11	8
4. มีการผ่อนผันให้เสนอขอตั้ง เบิกจ่ายเงินในกรณี หน่วยงานย่อย ขอเบิกเป็นกรณีพิเศษ	72	5	6.94	9
5. ให้คำปรึกษา ชี้แจง และช่วยเหลืองานการเงิน- บัญชี แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	72	14	19.44	6
6. พิจารณาวิเคราะห์ข้อบกพร่องของสำนักงาน ตรวจเงินแผ่นดินและกรมเจ้าสังกัด	72	10	13.89	7
7. สรุประเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการเกี่ยวกับการ				

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน การเงิน - บัญชี	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เงินบัญชี และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องได้ทราบและถือปฏิบัติ	72	27	37.50	4
8. จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่การเงินของสำนัก งานฯ และหน่วยงานย่อยให้มีความเข้าใจใน การปฏิบัติงานที่ตรงกัน	72	44	61.11	1
9. กำหนดรูปแบบการรายงานเพื่อป้องกันการทุจริต	72	33	45.83	3

จากตาราง 6 แสดงว่า คณาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน
การเงินและบัญชี และคณาธิการจังหวัดได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่
การเงินของสำนักงานฯ และหน่วยงานย่อยให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตรงกัน (ข้อ 8)
การจัดระบบการบริหารงานการเงิน โดยแยกเป็น 3 ส่วน คือ การรับ จ่าย การเก็บรักษาเงิน
การจัด ทำบัญชี และทะเบียนคุมเงิน และการรวบรวมตรวจสอบ (ข้อ 1) และการกำหนดรูป
แบบการรายงานที่ป้องกันการทุจริต (ข้อ 9) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

2.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานการผลิต ของศึกษาธิการจังหวัด โดยจำแนกตามลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังแสดงใน ตาราง 7 และ 8 ดังนี้

ตาราง 7 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติงานการผลิต

ปัญหาในการปฏิบัติงานการผลิต	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ปัญหาในการดำเนินการจัดซื้อ และจัดจ้าง	72	31	43.06	1
2. ปัญหาในการควบคุมตรวจสอบผลิตและการเบิกจ่ายผลิต	72	26	36.11	2
3. ปัญหาเกี่ยวกับการรายงานผลิตในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ	72	20	27.78	3
4. ปัญหาการตรวจสอบยอดเงินงบประมาณที่ได้รับและยอดเงินประจํางวดที่จัดสรรให้หน่วยงานต่าง ๆ	72	12	16.67	5
5. ปัญหาเกี่ยวกับการจำหน่าย แลกเปลี่ยนผลิต	72	17	23.61	4

จากตาราง 7 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานผลิตในเรื่อง การดำเนินการจัดซื้อ และจัดจ้าง (ข้อ 1) การควบคุมตรวจสอบผลิต และการเบิกจ่ายผลิต (ข้อ 2) และการรายงานผลิตให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ (ข้อ 3) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เพื่อทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานการผลิต ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังปรากฏข้อมูล ในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานการพัสดุ

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานการพัสดุ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. สรุประเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการเกี่ยวกับการพัสดุ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องได้ทราบและถือปฏิบัติ	72	28	38.89	5
2. กำหนดรูปแบบการรายงานเพื่อป้องกันการทุจริต	72	42	58.33	2
3. ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพัสดุ ปี พ.ศ. 2521 โดยเคร่งครัด	72	53	73.61	1
4. จัดทำทะเบียนพัสดุครุภัณฑ์ เพื่อควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ และจัดเก็บพัสดุครุภัณฑ์ในสถานที่มั่นคงปลอดภัย	72	41	56.94	3
5. ให้คำปรึกษาแนะนำงานการพัสดุ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	72	12	16.67	7
6. ควบคุมการยืม การแลกเปลี่ยน การทำลายและการจำหน่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปีอย่างสม่ำเสมอ	72	25	37.72	6
7. ควบคุมการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างประหยัดและให้ได้ประโยชน์สูงสุด	72	31	43.06	4
8. ควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดทำประวัติ การใช้				

ตาราง 8 (ต่อ)

แนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานพัสดุ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
และสถานที่เก็บขานพาหนะของทางราชการ	72	6	8.33	8

จากตาราง 8 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน การพัสดุ และศึกษาธิการจังหวัด ได้แก้ไข้ปัญหาโดยดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ตรวจสอบการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521 โดยเคร่งครัด (ข้อ 3) กำหนดรูปแบบการรายงานเพื่อป้องกันการทุจริต (ข้อ 2) จัดทำทะเบียนพัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ และจัดเก็บพัสดุครุภัณฑ์ในสถานที่มั่นคงปลอดภัย (ข้อ 4) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

3. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านแผนงานและวิชาการ ของศึกษานิเทศก์จังหวัด โดยจำแนกตามงานที่ปฏิบัติ คือ งานแผนงานและโครงการ และการติดตามและประเมินผล ดังนี้

3.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน แผนงานและโครงการ ของศึกษานิเทศก์จังหวัด โดยจำแนกตามลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงาน ปรากฏดังแสดงใน ตาราง 9 และ 10

ตาราง 9 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหา ในการปฏิบัติงานแผนงานและโครงการ

ปัญหาในการปฏิบัติงานแผนงานและโครงการ	น	ร	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ปัญหาเกี่ยวกับการสำรวจ รวบรวม จัดเก็บ- ข้อมูล สถิติการศึกษา การศาสนา และการ- วัฒนธรรม	72	61	84.72	2
2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำและบริการข้อมูลสาร สนเทศ เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และ การวัฒนธรรม	72	58	80.56	4
3. ปัญหาการจัดทำแผนต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนา การศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม แผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติการประจำปี และ ปฏิทินการปฏิบัติงานของสำนักงาน	72	62	86.11	1
4. ปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบประมาณ การ				

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาในการปฏิบัติงานแผนงานและโครงการ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
จัดตั้งงบประมาณ และการใช้งบประมาณ	72	60	83.33	3
5. ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศแนะนำการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานในสังกัด	72	44	61.11	6
6. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุม ส่งเสริมมาตรฐาน และการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม	72	53	73.61	5

จากตาราง 9 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน
แผนงานและโครงการ ในเรื่องการจัดทำแผนต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา
และการวัฒนธรรม แผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติการประจำปี และปฏิทินการปฏิบัติงานของ
สำนักงาน (ข้อ 3) การสำรวจ จัดเก็บข้อมูล สถิติทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม
(ข้อ 1) การวิเคราะห์งบประมาณ การขอจัดตั้งงบประมาณ และการใช้งบประมาณ (ข้อ 4) เป็น
ลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เพื่อทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานแผนงานและโครงการศึกษาธิการจังหวัด
ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังปรากฏข้อมูล ในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน
แผนงานและโครงการ

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน แผนงานและโครงการ	n	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. จัดสำรวจรวบรวม และประมวลผลข้อมูล สถิติ พื้นฐานเพื่อการวางแผนการบริการและการ- ประเมินผลทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ สม่ำเสมอ	72	53	73.61	1
2. จัดพัฒนาเทคนิคและรูปแบบการเก็บและการใช้ ข้อมูลที่จะให้บริการแก่ผู้บริหาร สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	72	24	33.33	9
3. ประสานงานกับหน่วยงานด้านข้อมูลสถิติและ- สารสนเทศในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม เขต และสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทาง และรูปแบบการใช้ข้อมูลร่วมกัน	72	27	37.50	8
4. ประมวลผลข้อมูล สถิติ คำนวณพื้นฐาน และสาร- สนเทศ และจัดทำให้เป็นระบบหมวดหมู่เพื่อการ ค้นคว้าและให้บริการ	72	30	41.67	7
5. จัดทำเอกสารเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์งาน ด้านข้อมูล สถิติ และสารสนเทศ	72	41	56.94	4
6. ให้คำแนะนำปรึกษา และฝึกอบรมแก่บุคลากร				

ตาราง 10 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน แผนงานและโครงการ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ด้านสารสนเทศ ตลอดจนจัดให้มีการประชุม สัมมนา จัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานข้อมูล สถิติ สารสนเทศเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา- และวัฒนธรรม	72	32	44.44	6
7. จัดให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่มีผลต่อการจัดการศึกษา การศาสนาและการ วัฒนธรรมของจังหวัด	72	37	51.39	5
8. จัดให้มีการวิเคราะห์นโยบาย และแผนงาน/ งาน/โครงการ ของกระทรวง กรม และต้อง มีการประสานการปฏิบัติงานตามแผนของหน่วย งานทางการศึกษา	72	23	31.94	10
9. จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรทางด้านกรวางแผน	72	49	68.06	2
10. จัดทำค่าของงบประมาณ และต้องเสนอให้คณะ กรรมการการศึกษา การศาสนา และการ- วัฒนธรรมจังหวัดพิจารณาเสนอ กรม กระทรวง ตามขั้นตอน	72	18	25.00	12
11. จัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานทางการศึกษา				

ตาราง 10 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน แผนงานและโครงการ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
การศาสนา และการวัฒนธรรม โดยนิจารณา ถึงความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง กรม จังหวัด ตลอดจนนิจารณาถึงความจำเป็น เร่งด่วนของหน่วยงาน	72	12	16.67	15
12. จัดทำเกณฑ์และรูปแบบรายการคุณลักษณะของ ครุภัณฑ์ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน การศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	72	15	20.83	13
13. จัดทำเอกสารทางวิชาการ วิเคราะห์ สํารวจ และดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการ- ศึกษา เช่น เงินบำรุงการศึกษา เงินบริจาคต่างๆ	72	12	16.67	15
14. คิดค้น พัฒนาวิชาการ และส่งเสริมการดำเนิน งานด้านงบประมาณของจังหวัดให้เหมาะสมกับ สภาพความต้องการ	72	20	27.78	11
15. กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน จัดทำและเลือก เครื่องมือ เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพทาง การศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ให้เหมาะสม	72	14	19.44	14
16. กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา ระดับต่าง ๆ ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน	72	46	63.89	3

จากตาราง 10 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานแผนงาน และโครงการ และศึกษาธิการจังหวัดได้แก้ไข้ปัญหาโดย จัดสำรวจรวบรวมและประมวลผลข้อมูล สถิติพื้นฐาน เพื่อการวางแผนการบริหารและการประเมินผลทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ (ข้อ 1) การพัฒนาบุคลากรทางด้าน การวางแผน (ข้อ 9) กำหนดแนวทางการส่งเสริม การจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน (ข้อ 16) เป็นลำดับที่ 1,2 และ 3 ตามลำดับ

3.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไข้ปัญหาในการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผลของ ศึกษาธิการจังหวัด โดยจำแนกตามลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไข้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ปรากฏ ดังแสดงในตาราง 11 และ 12 ดังนี้

ตาราง 11 แสดงความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล

ปัญหาในการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ปัญหาการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ทุกระดับ	72	37	51.39	2
2. ปัญหาการติดตามแผนงาน/งาน/โครงการตาม นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	72	44	61.11	1
3. ปัญหาการตรวจติดตามและประเมินผลโครงการ พิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ	72	20	27.78	4
4. ปัญหาการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการปฏิบัติ งานของส่วนราชการและสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ	72	32	44.44	3

จากตาราง 11 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ติดตามและประเมินผล ในเรื่อง การติดตามแผนงาน โครงการ ตามนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ (ข้อ 2) การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรทุกระดับ (ข้อ 1) การควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการปฏิบัติงานของส่วนราชการ และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ข้อ 4) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล ศึกษาธิการจังหวัด ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังปรากฏข้อมูล ในตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ติดตามและประเมินผล

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ติดตามและประเมินผล	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. จัดให้มีกานีเทศ การศึกษาการ แนะแนวการ ศึกษาและอาชีพทุกประเภทอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	72	28	28.89	6
2. ควบคุม ติดตามและตรวจสอบการใช้หลักสูตรการ ศึกษาระดับต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผล มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร	72	31	43.06	4
3. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานกับหน่วย งานและสถานศึกษาในการจัดการ เรียนการสอน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	72	38	52.78	4

ตาราง 12 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ติดตามและประเมินผล	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
4. กำกับ เร่งรัด ตรวจสอบหน่วยงานและสถานศึกษาในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ	72	44	61.11	2
5. ตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงานตามขั้นตอน และระยะเวลาของแผนงาน โครงการที่สนองนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงในหน่วยงานและสถานศึกษาทุกสังกัดในทุกพื้นที่ที่รับผิดชอบ	72	21	29.17	7
6. ตรวจสอบเพื่อนบปะ สดับตรับฟังข้อคิดเห็นและส่งเสริมขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน และสถานศึกษาต่าง ๆ	72	47	65.28	1
7. วางแผนจัดระบบ จัดองค์การและเครื่องมือ ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการส่งเสริม การตรวจ ติดตามผล	72	16	22.22	8
8. ประเมินผล แผนงาน/งาน/โครงการ ก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างโครงการ และเสร็จสิ้นโครงการ	72	40	55.56	3

ตาราง 12 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ติดตามและประเมินผล	N	r	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
9. รายงานผลการปฏิบัติงานที่กระทรวงฯ วินิจฉัย สั่งการ ตามข้อสั่งเกตของผู้ตรวจราชการ กระทรวงฯ เช่น รายงานการใช้จ่ายงบประมาณ ตามแผนงานโครงการ	72	11	15.28	10
10. วิเคราะห์สถานการณ์การศึกษาระดับต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวง กรม หรือ เขตกำหนด	72	14	19.44	9

จากตาราง 12 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบปัญหาในการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล และศึกษาธิการจังหวัด ได้แก้ไข้ปัญหาโดยตรวจเยี่ยมเพื่อนบปะลดับรับฟังข้อคิดเห็น และส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน และสถานศึกษาต่าง ๆ (ข้อ 6) กำกับ เร่งรัด ตรวจสอบหน่วยงาน และสถานศึกษาในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ (ข้อ 4) ประเมินผลแผนงาน/งาน/โครงการ ก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างโครงการ และเสร็จสิ้นโครงการ (ข้อ 8) เป็นลำดับที่ 1,2 และ 3 ตามลำดับ

4. ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านประสานงานและกิจกรรมการศึกษา ของศึกษาธิการจังหวัด โดยจำแนกตามงานที่ปฏิบัติ คือ กิจกรรมการศึกษา และกิจการพิเศษ ดังนี้

4.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษาของศึกษาธิการจังหวัดโดยจำแนกตามลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13 และ 14 ดังนี้

ตาราง 13 แสดงความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา

ปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ปัญหาเกี่ยวกับการรับนักเรียน นักศึกษาในระดับต่าง ๆ ภายในจังหวัด	72	34	47.22	3
2. ปัญหาการจัดแข่งขันกีฬา กรีฑา นักเรียนเยาวชน และประชาชน	72	37	51.39	2
3. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์ฝึกกีฬาจังหวัดและอำเภอ	72	29	40.28	4
4. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานกีฬาแห่งชาติ	72	42	58.33	1
5. ปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้ง ถอดถอน การจัดทำทะเบียนผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด	72	11	15.28	7
6. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดอบรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด	72	15	20.83	6

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
7. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านทุนการศึกษา ประเภทต่าง ๆ	72	24	33.33	5

จากตาราง 13 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา ในเรื่อง การดำเนินงานกีฬาแห่งชาติ (ข้อ 4) การจัดการแข่งขันกีฬา กรีฑานักเรียนเยาวชนและประชาชน (ข้อ 2) การรับนักเรียน นักศึกษาในระดับต่าง ๆ ภายในจังหวัด (ข้อ 1) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เมื่อทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังปรากฏข้อมูลในตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหาในการ
ปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ส่งเสริมการขายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาล และเอกชน	72	34	47.22	3
2. ประสานงานการจัดหาที่น้ก หาดนและหารายได้ระหว่างเรียนให้นักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสเรียนต่อสูงขึ้น	72	21	29.17	5
3. ประสานงานการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม	72	4	5.56	12
4. สสำรวจศึกษาข้อมูล ความต้องการของประชาชน และประสานงานกับสถานศึกษาสังกัดต่างๆ ในจังหวัดตลอดจนศาลนสถาน และองค์กรระดับหมู่บ้าน เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สายวิชาชีพและบริการข่าวสารข้อมูล	72	27	37.50	4
5. จัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา เยาวชน และ ประชาชน ประจำปี	72	39	54.17	2
6. จัดเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฝึกกีฬาประจำจังหวัด				

ตาราง 14 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาใน การปฏิบัติงานกิจกรรม การศึกษา	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
อำเภอ และ ตำบล	72	14	19.44	7
7. จัดฝึกอบรมกรรมการผู้ตัดสิน ผู้สอนกีฬา	72	4	12.50	9
8. จัดตั้งชมรม สมาคม หรือสโมสรกีฬาจังหวัด เพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬา ขึ้นพื้นฐานและจัดตั้งกองทุนกีฬาจังหวัด	72	12	16.67	8
9. ประชุมคณะกรรมการกีฬาจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ และให้มีการคัดเลือกนักกีฬาตัวแทนเข้าร่วม แข่งขันกีฬา ระดับเขต และระดับชาติ	72	47	65.28	1
10. ชี้แจง ประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนตั้งกองลูกเสือ เนตรนารี และกลุ่มยุวกาชาด โดยการรณรงค์ ให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว	72	4	5.56	12
11. ฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ - เนตรนารี และเจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชายุวกาชาด	72	5	6.94	11
12. ปรับปรุงค่ายลูกเสือ ตลอดจนจัดตั้งและสนับสนุนสโมสรลูกเสือจังหวัด	72	6	8.33	10
13. จัดหากองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาจาก ธนาคาร มูลนิธิ ชมรม และภาคเอกชน	72	19	26.39	6

จากตาราง 14 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน กิจกรรมการศึกษา และศึกษาธิการจังหวัด ได้แก้ไข้ปัญหาโดยจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ กิจการจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ และให้มีการแข่งขันคัดเลือก นักกีฬาตัวแทนร่วมการแข่งขัน กีฬาในระดับเขต และระดับชาติ (ข้อ 9) จัดการแข่งขันกีฬานักเรียน เยาวชน และประชาชน ประจำปี (ข้อ 5) ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียน รัฐบาล และเอกชน (ข้อ 1) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

4.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไข้ปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมพิเศษ ของศึกษาธิการ จังหวัดโดยจำแนกตามลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไข้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังแสดงใน ตาราง 15 และ 16 ดังนี้

ตาราง 15 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ ของปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมพิเศษ

ปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมพิเศษ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านพัฒนาชนบท ของกระทรวงศึกษาธิการ	72	51	70.89	1
2. ปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข้ชกนักเรียน นักศึกษาตีตบยาใช้ยาหรือสารเสพติดให้โทษ	72	49	68.06	2
3. ปัญหาการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา	72	35	48.60	5
4. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาเพื่อ-ความมั่นคงของชาติ	72	20	27.78	6
5. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานอาสาและพัฒนา				

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัญหาในการปฏิบัติงานกิจการพิเศษ	N	f	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อป้องกันตนเอง	72	39	54.17	4
6. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	72	10	13.89	7
7. ปัญหาการดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด	72	47	65.28	3

จากตาราง 15 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบปัญหาในการปฏิบัติงานกิจการพิเศษ ในเรื่อง การดำเนินงานด้านพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ (ข้อ 1) การป้องกันและแก้ไขนักเรียน นักศึกษา ตัดยา ใช้ยาหรือสารเสพติดให้โทษ (ข้อ 2) การดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด (ข้อ 7) เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เพื่อทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานกิจการพิเศษ ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังปรากฏข้อมูล ในตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 16 แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และลำดับที่ของแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมพิเศษ

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานกิจกรรมพิเศษ	น	ร	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1. ประชุมประสานงานกับหน่วยงาน ในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการดำเนินการพัฒนาชนบท	72	59	81.94	1
2. ประชุมและวางแผนร่วมกันกับหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัด เพื่อหาทางและวางมาตรการในการป้องกัน แก้ไข ปัญหายาเสพติด และการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา	72	58	80.56	2
3. จัดสารวัตรนักเรียน นักศึกษา จากโรงเรียนต่าง ๆ หมุนเวียนกัน สอดส่องดูแลในเรื่องความประพฤติของนักเรียน และจัดหาข่าว ข้อมูลต่าง ๆ	72	31	43.06	4
4. ให้ความร่วมมือและร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	72	12	16.67	7
5. ให้ความร่วมมือในการจัดงานตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เช่น งานพิธี งานวันสำคัญต่าง ๆ	72	42	58.33	3
6. ส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ของ				

ตาราง 16 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานกิจการพิเศษ	น	ร	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
บุคลากร ในหน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจน ร่วมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการ และประชาชนในจังหวัด	72	15	20.83	6
7. จัดตั้งศูนย์รับข่าวสาร เพื่อให้ประชาชน แจ้ง แหล่งมวลชนของเยาวชน นักเรียน นักศึกษา รวมทั้งกำชับให้สารวัตรนักเรียนกวาดขันตาม สถานบันเทิง แหล่งเร่รุ่ม โรงภาพยนตร์ โรงบิลเลียด	72	16	22.22	5

จากตาราง 16 แสดงว่า ศึกษาธิการจังหวัดประสบปัญหาในการปฏิบัติงานกิจการพิเศษ และศึกษาธิการจังหวัด ได้แก้ไข้ปัญหาโดย จัดให้มีประชุมประสานงานกับหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการดำเนินการพัฒนาชนบท (ข้อ 1) ประชุมวางแผนร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัด เนื้อหาทางและวางมาตรการในการป้องกันแก้ไข้ปัญหายาเสพติด และการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา (ข้อ 2) ให้ความร่วมมือ ในการดำเนินงานตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เช่น งานพิธี งานวันสำคัญต่าง ๆ (ข้อ 5) เป็นลำดับที่ 1,2 และ 3 ตามลำดับ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สาระในบทนี้เป็นการสรุปให้เห็นภาพรวมของงานวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นไว้ตามลำดับ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการเงิน บัญชีและพัสดุ ด้านแผนงาน และวิชาการ และ ด้านประสานงานและกิจกรรมการศึกษา

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวม 72 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบข้อชี้บายตอบที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการปฏิบัติงาน 4 ด้านของศึกษาธิการจังหวัด และแนวทางแก้ไขปัญหาค้นคว้าแต่ละด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการจัดกลุ่มปัญหาและกลุ่มแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน จำแนกตามงาน 4 ด้าน โดยจัดปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานที่เหมือนกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน แล้วจัดประเด็นหรือข้อปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการ

ปฏิบัติงานที่เหมือนกันหรือมีเนื้อหาเดียวกันไว้ในข้อเดียวกัน

2. หากค่าความถี่ของประเด็นหรือข้อปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยนับข้อปัญหาหรือแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ในแต่ละประเด็นหรือแต่ละข้อ มีค่าความถี่เท่ากับ 1 แล้วนำไปหารค่าร้อยละของแต่ละประเด็นหรือแต่ละข้อ โดยคิดจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 72 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการในเรื่องการจัดเก็บ และทำลายหนังสือราชการ การฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพและการประชาสัมพันธ์ โดยศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนะให้มีการเร่งรัดติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา การประชุมชี้แจงข้อราชการและกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางงานธุรการ

2. ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่ ในเรื่องอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ การฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพ และการจัดสวัสดิการในสำนักงาน โดยศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนะให้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การลั่นแนะวิธีการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ และการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหางานการเจ้าหน้าที่

3. ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหการปฏิบัติงานการเงิน บัญชี ในเรื่องการเบิก การจ่าย การรับ และการถอนเงิน การจัดระบบบัญชี และการตรวจสอบบัญชีรับจ่าย โดยศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนะให้มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่การเงิน การจัดระบบการบริหารการเงิน และการกำหนดรูปแบบการรายงาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางการเงิน-บัญชี

4. ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหการปฏิบัติงานการพัสดุ ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง การกำหนดรูปแบบการรายงาน และการจัดทำทะเบียนพัสดุครุภัณฑ์ โดยศึกษาธิการ

จังหวัดได้เสนอแนะให้มีการจัดซื้อ จัดจ้าง ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี การกำหนดรูปแบบการรายงานอย่างชัดเจนและจัดทำทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางการวัสดุ

5. ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหการปฏิบัติงานแผนงานและโครงการ ในเรื่อง การวางแผนปฏิบัติงานของสำนักงาน การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์งบประมาณ โดยศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนะให้มีการสำรวจข้อมูล สถิตินั้นฐาน การพัฒนาบุคลากร ด้านการวางแผน และการส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางแผนงานและโครงการ

6. ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหการปฏิบัติงานติดตามและประเมินผล ในเรื่อง การติดตามแผนงานโครงการ การใช้หลักสูตรและการตรวจสอบ เร่งรัดการปฏิบัติงาน ของส่วนราชการและสถานศึกษา โดยศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนะให้มีการตรวจเยี่ยม หน่วยงาน การเร่งรัด ตรวจสอบการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางติดตามและประเมินผล

7. ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหการปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษา ในเรื่องการค้า เงินงานการกีฬาแห่งชาติ การแข่งขันกีฬานักเรียน และการรับนักเรียนในระดับต่าง ๆ โดยศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนะให้มีการประชุมคณะกรรมการกีฬาจังหวัด การจัดให้มี เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์กีฬาและขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา งานกิจกรรมการศึกษา

8. ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหการปฏิบัติงานกิจการพิเศษ ในเรื่องการค้าเงิน งานพัฒนาชนบท การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษและงานที่ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบหมาย โดยศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนะให้มีการประชุมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการทำงานและการให้ทรัพยากรร่วมกัน ตลอดจนให้ความร่วมมือในการทำงานตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา งานกิจการพิเศษ

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาจังหวัด มีข้อที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่ พบปัญหาในการปฏิบัติงานธุรการ ในเรื่องการจัดเก็บและทำลายหนังสือราชการเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศึกษาธิการจังหวัดทำงานธุรการเป็นปริมาณมาก กล่าวคือ งานที่ฝ่ายบริหารทั่วไปรับผิดชอบนั้น เป็นงานของทุกฝ่ายทุกแผนกในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ต้องผ่านงานธุรการและรวมทั้งการปฏิบัติงานของหน่วยงาน กรมต่าง ๆ ในสังกัดรวมทั้งงานครุสภาด้วย เมื่องานมีปริมาณมากการจัดเก็บเพื่อให้สะดวกกับการสืบค้นและการทำลายหนังสือราชการตามกำหนดเวลาที่ระเบียบกำหนดจึงค่อนข้างจะปฏิบัติยาก และใช้เวลาในการกระทำอีกทั้งขั้นตอนในการขออนุญาตทำลายหนังสือราชการมีมาก ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี . 2526 : 11) ซึ่งได้กำหนดอายุในการเก็บทำลายหนังสือไว้ให้โดยปกติให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 10 ปี เว้นแต่หนังสือที่ต้องสงวนไว้เป็นความลับก็ให้เก็บตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ หนังสือเกี่ยวกับหลักฐานทางอรรถคดี ลำเนาของศาลหรือพนักงานสอบสวนให้เก็บตามระเบียบที่กำหนดไว้ หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี สถิติหลักฐาน หรือเรื่องที่ต้องใช้สำหรับศึกษาค้นคว้า ให้เก็บไว้ตลอดไปหรือตามที่กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรกำหนด และหนังสือที่เป็นเรื่องที่ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นเรื่องที่มีสำเนาที่มีต้นเรื่องจะค้นได้จากที่อื่นให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นอกจากนี้หนังสือเกี่ยวกับเรื่องธรรมดาสามัญที่ไม่มีความสำคัญและเกิดขึ้นเป็นประจำเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่า 1 ปี ดังนั้น ศึกษาธิการจังหวัดจึงต้องให้ความสนใจในงานด้านนี้เป็นกรณีพิเศษ เพราะงานธุรการมีผลกระทบต่อความล่าช้าและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ กฤษณ์ ศรีสุข ที่พบว่า การบริหารงานของศึกษาธิการจังหวัดตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอนั้น ศึกษาธิการจังหวัดได้ให้ความสนใจ

และใช้เวลาในการบริหารงานธุรการมากกว่างานอื่น ๆ (ภฤณี ศรีสุภะ, 2527: 55) กอปรกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่มีสถานที่คับแคบและไม่เอิกเทศ สถานที่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของศาลากลางจังหวัด จึงไม่มีที่เพียงพอสำหรับเก็บเอกสารต่าง ๆ และจากสรุปผล การสัมมนาของผู้ช่วยศึกษาธิการที่วราขอาณาจักร ปี 2530 พบว่าปัญหาในการปฏิบัติงานด้านบริหารทั่วไป คือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีพื้นที่จำกัด ไม่มีสถานที่จัดเก็บเอกสารโดยเฉพาะ และขั้นตอนในการทำลายหนังสือที่หมดอายุการเก็บรักษามีมาก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2530: 15) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังระ อมโร (2531 : 178) ที่พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของศึกษาธิการจังหวัดในด้านการบริหารทั่วไป ตามทัศนะของผู้ว่าราชการจังหวัดอย่างหนึ่งคือ สถานที่คับแคบไม่เพียงพอในการจัดเก็บเอกสาร

ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ที่ศึกษาธิการจังหวัดเห็นว่าเป็นปัญหานั้นอาจเป็นเพราะงานประชาสัมพันธ์มีความสำคัญและจำเป็นต่อหน่วยงาน แต่ในสภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติไม่ได้เน้นในเรื่องนี้เลยกับทั้งไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในงานนี้โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับการสัมมนาศึกษาธิการจังหวัดใน ปี 2533 ซึ่งพบว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยังไม่สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์งานของสำนักงานได้แพร่หลายนัก เนื่องจากขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่โดยตรง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 55)

เพื่อแก้ไขปัญหามาดำเนินการปฏิบัตินโยบายดังกล่าว ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางไว้คือ ศึกษาธิการจังหวัดควรเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ โดยให้มีการบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันและตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ ประชุมเจ้าหน้าที่เป็นประจำทุกเดือนเพื่อชี้แจงข้อราชการและกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน และสำหรับในกรณีที่ทีมงานมากและเร่งด่วนต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จทันตามกำหนดควรระดมบุคลากรทุกฝ่ายให้ช่วยกันทำงาน ซึ่งก็สอดคล้องกับรายงานการศึกษาตงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดของ ประสิทธิ์ เขียวดอกน้อย และคณะ (2533 : 40) ที่พบว่าการบริหารงานของศึกษาธิการจังหวัด ในด้านธุรการนั้นเมื่อมีปัญหาในเรื่องของความล่าช้า

ในการปฏิบัติงานศึกษาธิการจังหวัดจะใช้วิธีระดมกำลังจากฝ่ายต่าง ๆ มาช่วยเพื่อให้งานเสร็จเร็วขึ้นและจะใช้วิธีการประชุมเพื่อชี้แจงและเร่งรัดงานให้เสร็จตามกำหนด

2. จากผลการวิจัยพบว่าศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่ พบปัญหาในการปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่ในเรื่องอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรและการจัดสวัสดิการสำนักงานซึ่งตามสภาพความเป็นจริงแล้ว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีบุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ซึ่งมีจำนวนมาก ถึงแม้ว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดส่วนมากจะมีข้าราชการช่วยปฏิบัติราชการซึ่งสามารถลดปริมาณงานและแบ่งเบาภาระของบุคลากรประจำสำนักงานลงได้บ้างก็ยังมีบุคลากรไม่พอกับงานอยู่ตนเอง ซึ่งตรงกับรายงานการศึกษาตงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดของ ประสิทธิ์ เขียวดอกน้อย และคณะ (2533 : 42) ที่พบว่าบุคลากรมีไม่เพียงพองานล้มเหลวและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และจากการงานวิจัยของ ชำรง อมโร (2531 : 261) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด, ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด พบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเห็นว่าในการบริหารงานทั่วไปของศึกษาธิการจังหวัดนั้นมีปัญหาอุปสรรคมากที่สุดในเรื่องขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และขาดบุคลากรที่มีคุณภาพในการปฏิบัติงาน

ปัญหาการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรนั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดประสบปัญหา รองลงมาซึ่งก็สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชำรง อมโร (2531 : 140) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติงานบริหารทั่วไปของศึกษาธิการจังหวัดตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งพบว่า การจัดประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการ หรือแนวทางอื่น ๆ เพื่อพัฒนาข้าราชการนั้นอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติเลย ซึ่งเป็นเพราะสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีงบประมาณในการดังกล่าวไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตามสมควรมีการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานอย่างน้อย 2 ปีต่อครั้ง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรอบรู้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยิ่งขึ้น

ปัญหาการจัดสวัสดิการสำนักงานนั้น ถือเป็นจุดที่มีความสำคัญและให้ความสนใจใน

องค์การสมัยใหม่ เพราะเชื่อว่า เมื่อคนได้รับสวัสดิการที่ดีมีความพร้อม ย่อมจะอุทิศเวลาในการปฏิบัติงานมากขึ้น แต่เมื่อนิยามแล้ว ศึกษาศึกษาจังหวัดยังไม่สามารถจะปฏิบัติงานในด้านนี้ให้ตอบสนองความต้องการของบุคลากรในสำนักงานได้มากนักจะมีก็เพียงแต่จัดยารักษาโรค ที่นั่งพักผ่อนให้เท่านั้น นอกนั้นเป็นสวัสดิการของรัฐที่จัดให้กับข้าราชการทั่วไป เช่น จัดสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล เงินค่าช่วยเหลือบุตร เงินช่วยการศึกษาของบุตร ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในสำนักงานขึ้น เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานได้รับความสะดวกยิ่งขึ้นในการปฏิบัติงาน

ศึกษาศึกษาจังหวัดได้เสนอแนวทางในการคลี่คลายปัญหาดังกล่าวโดยจัดสรุประเบียบกฎหมายและหนังสือสั่งการเกี่ยวกับงานการเจ้าหน้าที่และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบและถือปฏิบัติ จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรโดยใช้เทคนิคในการสอนงาน ชี้แนะและให้ศึกษาต่อ และสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ โดยจัดให้มีสวัสดิการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ภิญญไธ สาธร (2516 : 171 - 172) ที่กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะการจัดสวัสดิการ คือหัวใจของการบริหารงาน เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานขนาดใดก็ตาม จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความสำเร็จผลตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนและทุกฝ่ายซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดร. วิจิตร วรตบางกูร (2525 : 37) ที่กล่าวว่า การกิจสำคัญของผู้นำประการหนึ่งก็คือ ความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จและในขณะที่เดี๋ยวกันต้องทำหน้าที่พัฒนาผู้ร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน มีสัมพันธภาพอันดีต่อกัน อำนวยความสะดวกในการทำงาน ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เนื้อหาต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานซึ่งก็เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้บริหารหรือผู้นำอยู่แล้วที่ต้องให้บริการหรือสวัสดิการแก่ผู้ร่วมงานเพื่อให้การปฏิบัติงานโดยส่วนรวมสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

3. จากผลการวิจัย พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่ พบปัญหาทางการเงิน และบัญชีในเรื่องการรับจ่าย การเบิกจ่าย การฝากถอน การนำส่งเงินทุกประเภท และการตรวจสอบการรับจ่าย เบิกจ่าย ฝากถอน การนำส่ง การรายงานการเงินทุกประเภท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษาธิการจังหวัดเห็นว่างานการเงินนั้นเป็นเรื่องที่ควรระมัดระวัง ต้องยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด นอกจากนั้นงานดังกล่าวยังมีความล่อแหลมต่อการเกิดความผิดพลาดและความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงานการเงินบัญชี มีโทษหนักกว่าความผิดพลาดใด ๆ ในการบริหารงานด้านอื่น ๆ ทุกงาน กอปรกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีหน้าที่เบิกจ่ายเงินตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจสอบหน่วยงานที่สังกัดกรมต่าง ๆ และปฏิบัติงานธุรกรรมภายในจังหวัดอีกด้วย ปัญหาที่พบนั้นสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนจนน์ บุญเมือง (2531 : 95) ซึ่งทำการวิจัยปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 12 พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ปัญหาการตรวจสอบการดำเนินงานการเงินของครูสภา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมโร อมโร (2531 : 259) ซึ่งทำการวิจัยความคิดเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นตรงกันว่าในการปฏิบัติงานการเงิน บัญชีและพัสดุของศึกษาธิการจังหวัดนั้น มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ในเรื่องการเบิกจ่ายเงินได้ทันถึงประมาณล่าช้า และการจัดซื้อ จัดจ้างไม่เป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่ควรปฏิบัติ คือ จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของสำนักงานและหน่วยงานย่อยให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ตรงกัน จัดระบบการบริหารการเงินโดยแยกเป็น 3 ส่วน คือ การรับจ่ายการเก็บรักษาเงิน การจัดทำบัญชีและทะเบียนคุม และการรวบรวมตรวจสอบและกำหนดการรายงานเพื่อป้องกันการทุจริต ซึ่งในเรื่องนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ กมล อธิโลภา (2526 : 74) ซึ่งกล่าวว่า หัวหน้าหน่วยงานมีความรู้สึกเกรงกลัว และระมัด

ระวังเรื่องการเงินและพัสดุมากที่สุด ซึ่งตามข้อเท็จจริงหัวหน้าหน่วยงานไม่เคยถูกลงโทษ เพราะงานไม่ดี ไม่มีคุณภาพ ตรงกันข้ามถ้าทำผิดเรื่องการเงินจะต้องถูกลงโทษทางวินัย และมีความรับผิดชอบทางแพ่งและอาญาด้วย นอกจากนี้งานการเงิน บัญชีและพัสดุเป็นปัจจัย สำคัญยิ่งต่อการบริหารงาน ซึ่ง พันธ์ หันนาคินทร์(2524:286) ได้ให้ความสำคัญกับงาน การเงินว่า แม้ไม่ใช่เป็นหัวใจของการดำเนินงานการศึกษาแต่ในทางปฏิบัติมียิ่งใหญ่กว่าใน แห่งของหน่วยบริการ ผู้บริหารจึงต้องใช้เวลาไปกับงานด้านนี้มาก ดังนั้นศึกษาธิการจังหวัด จึงได้กำหนดแนวทางในเรื่องของการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานดังกล่าวไว้เช่นนั้น

4. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่ พบปัญหางานการพัสดุ ในเรื่องการค้าเนิการจัดซื้อ จัดจ้าง ปัญหาในการควบคุมตรวจสอบพัสดุ การเบิกจ่ายพัสดุ และการรายงานพัสดุให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ จะอย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าว มีค่า ร้อยละของปัญหาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำคือสูงสุดไม่เกินร้อยละ 43.05 ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะศึกษาธิการจังหวัดต้องดำเนินงานเกี่ยวงานกับการพัสดุนั้น ส่วนมากดำเนินการโดย คณะกรรมการ ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบ กฎหมาย คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521 ที่สามารถลดความผิดพลาดลงไปได้ในระดับหนึ่งซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ชูช่วย (2533:52) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของ ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด พบว่าปัญหาในการดำเนินการจัดซื้อพัสดุ การดำเนินการจัดจ้างพัสดุ ตลอดจนปัญหาในการตรวจสอบพัสดุและการเบิกจ่ายพัสดุของสำนักงานอยู่ในระดับน้อย เพราะ ส่วนมากผู้ปฏิบัติจะมีความระมัดระวังในการปฏิบัติงานเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากมีกฎหมาย กำหนดโทษไว้สำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตาม

5. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่ พบปัญหางานแผนงาน โครงการในเรื่องการจัดทำแผนต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการ วัฒนธรรมจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนการปฏิบัติงานประจำปี และปฏิทินการปฏิบัติงาน ของสำนักงานเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับการสำรวจรวบรวมจัดเก็บข้อมูล สถิติทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม และปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบประมาณ

การขอจัดตั้งงบประมาณและการใช้งบประมาณตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงปัญหาทุก ๆ ข้อของงานนี้ พบว่ามีค่าร้อยละของปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือมีค่าร้อยละของปัญหาข้อที่ต่ำสุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศและงานของหน่วยงานในสังกัด มีค่าเท่ากับร้อยละ 61.11 แสดงว่าแม้ศึกษาธิการจังหวัดจะสามารถ ปฏิบัติงานด้านนี้เป็นปกติอยู่ก็ตามแต่ปัญหาก็ยังคงเกิดและมีอยู่ เพราะลักษณะสภาพของปัญหาในแต่ละข้อมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ศึกษาธิการจังหวัดมองว่าการปฏิบัติงาน การวางแผนงาน โครงการ เป็นปัญหาอาจเป็นเพราะว่างานด้านการวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัดรวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง เริ่มจะมีบทบาทและให้ความสำคัญอย่างจริงจัง เมื่อช่วงระยะปลายปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 6 เท่านั้นเอง การที่ได้คลุกคลีใส่ใจและให้ความสำคัญต่องานนี้ ยิ่งมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ศึกษาธิการจังหวัดมองเห็นอุปสรรคปัญหาของการปฏิบัติงานในแง่มุมต่างๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น จะอย่างไรก็ตามงานด้านนี้เป็นงานที่ค่อนข้างจะใหม่ต่อสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจะทำให้มีความพร้อมทางด้านข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวางแผน และสามารถจัดการงานวิชาการได้เป็นอย่างดี ศึกษาธิการจังหวัดคงต้องเปลี่ยนบทบาทตนเองให้เป็นนักวิชาการนักบริหาร ดังที่งานวิจัยของ ภิญโญ สาทร (2512:99) ได้วิจัยบทบาทของศึกษาธิการจังหวัดตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้บริหารชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการและกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย พบว่าศึกษาธิการจังหวัดต้องวางตัวเป็นนักวิชาการและนักบริหารและสละเวลาให้แก่การบริหารวิชาการเพิ่มขึ้นและงานวิจัยของ อีร่าง อมโร (2531:259) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีความเห็นว่าตนเองปฏิบัติงานแผนงานและวิชาการ อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี แผนปฏิบัติงานประจำปี เป็นประจำ ในขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอมองเห็นว่า ศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติงานแผนงานและวิชาการ อยู่ในเกณฑ์มาก จะอย่างไรก็ตามข้อขัดข้องที่เกิดกับการปฏิบัติงานแผนงานและโครงการ

มีตั้งแต่จุดเริ่มต้นของงานคือความต้องการข้อมูล เครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์นโยบาย การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการกำหนดความเป็นไปได้ของแผนงานและนำไปใช้ กอปรกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งงานตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดออกเป็น 4 ฝ่ายและปรับให้เป็น 6 ฝ่าย ตามแผนอัตรากำลังระยะที่ 2 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2533-2535) และกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานโดยเน้นหนักเป็นไปในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์บริการ และศูนย์ประสานงาน ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน และศูนย์ติดตามและประเมินผล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2529: 18-19) ลักษณะดังกล่าวในแง่ของความเป็นล้าเป็นส่วนองงานตามโครงสร้างยังไม่ชัดเจนและยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นรูปร่างตามที่กำหนดไว้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความร่วมมือในด้านกำลังคน ความสามารถของกำลังคนที่มีอยู่วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย ตลอดจนวิธีการจัดการที่เหมาะสม ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้สรุปปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดไว้ คือ บุคลากรที่รับผิดชอบการวางแผนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนข้อมูล เมื่อการวางแผนยังไม่มีการจัดเก็บที่เป็นระบบรวมทั้งการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจึงทำให้แผนขาดความสมจริงและความครัดธา เชื่อถือจากผู้เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529: 30)

ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานด้านการวางแผนงานและโครงการไว้ว่าจะต้องจัดสำรวจและประมวลผลข้อมูลสถิติพื้นฐานเพื่อการวางแผนการบริหารและการประเมินผลการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรทางด้านวางแผน และกำหนดการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

6. จากผลการวิจัย พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่พบปัญหางานติดตามและประเมินผลในเรื่องการติดตามแผนงาน โครงการ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศึกษาธิการจังหวัดขาดการประสานงานระหว่างจังหวัดกับอำเภอและ

หน่วยงานปฏิบัติในเรื่องการจัดทำแผนการตรวจติดตามและประเมินผลงานตามแผนงานโครงการ ซึ่งไม่เกิดขึ้นเฉพาะกับแผนงาน โครงการนี้เท่านั้น แต่เกิดขึ้นกับทุกแผนงานโครงการ ที่จัดทำและตามสภาพความเป็นจริงแล้ว จังหวัดและหรือหน่วยงานปฏิบัติมิได้จัดทำแผนปฏิบัติการและแผนการตรวจติดตามและประเมินผลงานโครงการขึ้น หรือจัดทำขึ้นแต่ขาดการประสานงานกัน ทำให้ระยะเวลาของการตรวจกับการดำเนินงานคลาดเคลื่อนไม่ตรงกัน เช่น ไปตรวจติดตามในขณะที่ไม่มีการดำเนินการให้เห็น คือ งานยังไม่ได้เริ่มหรืองานเสร็จสิ้นไปแล้ว เป็นต้น ซึ่งสนับสนุนผลงานการวิจัยของ อึ้ง อมโร (2531 : 275) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดในด้านการปฏิบัติงานแผนงานและวิชาการ พบว่าเป็นปัญหารองจากขาดนักวิชาการและบุคลากรด้านนี้ คือ การตรวจติดตามและประเมินผลยังไม่บรรลุเป้าหมาย สาเหตุมาจากนโยบาย ระบบแนวทางยังไม่ชัดเจน ไม่ส่งผลทางปฏิบัติ ขาดฐานรองรับทางอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจ ผู้ตรวจไม่มีเวลาตรวจ งบประมาณจำกัด การตรวจไม่เป็นระบบ

ปัญหาการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรทุกระดับนั้น มีลักษณะคล้ายกันกับปัญหาตรวจติดตามและประเมินผลที่กล่าวแล้ว ในแง่ที่แตกต่างก็มีบ้าง คือ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรนั้นเป็นเรื่องที่กว้าง ขอบส่งสัยในทางปฏิบัติ น่าจะอยู่ที่ว่าจะติดตามอะไร ใครบ้าง ประเมินผลในแง่และทิศทางใดจึงจะทำให้ทราบชัดว่าผลของการนำหลักสูตรไปใช้นั้น บรรลุตามเป้าประสงค์ที่คาดไว้หรือไม่ เพียงใด การใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีผู้เกี่ยวข้องมากทั้งครู นักเรียน สิ่งแวดล้อมและสถานการณื กรมวิชาการ ผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้ ไม่ได้กำหนดชี้ชัดว่าการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรนั้นในแต่ละปีจะให้จังหวัดและโรงเรียนดำเนินการในขอบเขต ปริมาณ และคุณภาพอย่างไร

ปัญหาการควบคุมตรวจสอบ เร่งรัดการปฏิบัติงานของส่วนราชการและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเรื่องไม่ควรจะละเลย ศึกษาธิการจังหวัดคงตระหนักดีว่าการควบคุมตรวจสอบ เร่งรัดการปฏิบัติงานส่วนราชการ สถานศึกษาในสังกัดนั้นเป็นเรื่องที่

สำคัญในฐานะที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนกระทรวงต้องคอยกำกับ ดูแล ให้คำแนะนำปรึกษาการปฏิบัติงานของส่วนราชการและสถานศึกษาอยู่ในระดับหนึ่ง

ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาในการปฏิบัติงานด้านการตรวจติดตามและประเมินผลไว้ว่า จะต้องตรวจเยี่ยมเพื่อนบปะ สดับรับฟังข้อคิดเห็น ส่งเสริมขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและหน้าที่ของหน่วยงานสถานศึกษาต่าง ๆ กำกับ เร่งรัด ตรวจสอบหน่วยงานและสถานศึกษาในการปฏิบัติงานให้เป็นตามนโยบาย และแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการและประเมินผลแผนงาน/งาน/โครงการก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างโครงการและเสร็จสิ้นโครงการ

7. จากผลการวิจัย พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่ พบปัญหาทางด้านกิจกรรมการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการกีฬาแห่งชาติและการจัดการแข่งขันกีฬากรีฑาของนักเรียน เยาวชนและประชาชนตามลำดับในระดับจังหวัดการกีฬา กรีฑาของกรมพลศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบและดำเนินการของศึกษาธิการจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานกีฬาแห่งชาติ การกีฬาและกรีฑาของนักเรียน นักศึกษาเยาวชนและประชาชนซึ่งเป็นงานโครงการที่ต่อเนื่อง จังหวัดใดที่ศึกษาธิการจังหวัดจะต้องดำเนินการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคคลและสถานที่ บางจังหวัดบุคลากรไม่มีสถานที่ไม่เหมาะสม การดำเนินการจึงมีอุปสรรคขัดข้องมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรีของ ประสิทธิ์ เทียวดอกน้อย และคณะ (2533: 43- 44) ที่พบว่าจังหวัดไม่มีสนามกีฬาเป็นของตนเอง การแข่งขันกีฬานักเรียนอายุ 18 ปี กับการแข่งขันกีฬาเยาวชนอายุไม่เกิน 16 ปี เป็นการแข่งขันกีฬาที่ซ้ำซ้อน เพราะนักกีฬาอยู่ในกลุ่มคนคนเดียวกันและหาตัวนักกีฬาเข้าแข่งขันยาก

ปัญหาการรับนักเรียน นักศึกษาในระดับต่าง ๆ ภายในจังหวัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษาธิการจังหวัดเห็นว่าอัตราการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อัตราเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ไม่สามารถทำให้

บรรลุปเป้าหมายของประเทศได้

ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานดังกล่าว โดยจัดการประชุมคณะกรรมการกึ่งจังหวัดอย่างสม่ำเสมอและให้มีการคัดเลือกนักกีฬา ตัวแทนเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับเขตและระดับชาติและจัดเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฝึกกีฬาประจำจังหวัดอำเภอและตำบลอันจะเป็นการคลี่คลายปัญหาการดำเนินการด้านกีฬาลงได้ เพราะถ้าได้บุคคลจากหลายฝ่ายหลายหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชน มาร่วมเป็นกรรมการและประชุมประสานงานใช้ทรัพยากรร่วมกัน ย่อมจะบรรเทาปัญหาขาดแคลนบุคลากร และสถานที่ลงได้ในระดับหนึ่ง เพราะต่างหน่วยงานต่างสถานศึกษาต่างก็มีความพร้อมในแต่ละด้านต่างกันนำความพร้อมของแต่ละฝ่ายมาใช้ร่วมกันย่อมเกิดประโยชน์กับการดำเนินงานมากกว่าและขอเสนอแนวทางแก้ไขลำดับที่ 3 คือ ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน ซึ่งตรงกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในด้านความเสมอภาคทางการศึกษา ที่เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้มากที่สุด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2531 : 11)

8. จากผลการวิจัย พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่พบปัญหาทางด้านกิจกรรมพิเศษ ในเรื่องการดำเนินงานด้านพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหนึ่งในหกกระทรวงหลักในการพัฒนาประเทศมาตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว กระทรวงต่าง ๆ ต่างก็มีผู้แทนของแต่ละกระทรวงในระดับปฏิบัติหรือระดับพื้นที่ที่กระทรวงศึกษาธิการก็เช่นกัน แต่แม้จะมีผู้แทนของกระทรวงในหน่วยงานปฏิบัติระดับหมู่บ้านและตำบล คือมีผู้แทนของกระทรวงในคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ซึ่งเป็นครูในสังกัด สปช. มีสายบังคับบัญชาขึ้นกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (สปอ.) แต่การดูแล กำกับ ติดตาม และรายงานผลการพัฒนาชนบทโดยตรงของกระทรวงศึกษาธิการในระดับอำเภอ คือศึกษาธิการอำเภอและศึกษาธิการจังหวัดในระดับจังหวัดการประสานงานและดำเนินการในเรื่องนี้จึงมีปัญหากับขั้นตอน และ

ปัญหานี้ก็ยังคงมีปรากฏอยู่ตลอดไปจนกว่า จะมีผู้แทนของกระทรวงศึกษาธิการในระดับตำบล
ที่อยู่ในการกำกับดูแลในสังกัดโดยตรงของผู้รับผิดชอบงานการพัฒนาระบบทรวงกระทรวงศึกษาธิการ

ปัญหาการป้องกันและแก้ไขแก่โรงเรียน นักศึกษาตติยฯ ไชยาและसारเสนตต์ให้โทษ
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษาธิการจังหวัดเห็นว่าไม่มีบุคลากรที่จะรับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง
ถึงแม้ในบางจังหวัดจะมีสารวัตรนักเรียน นักศึกษาช่วยปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ แต่ก็ไม่เพียงพอ
กับปริมาณโรงเรียน นักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งมักมีแหล่งอบายมุขที่
เป็นที่มั่วสุมของวัยรุ่นมากมายหลายที่ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษาดูงานสำนักงานศึกษา
ธิการจังหวัดของ ประสิทธิ์ เขียวดอกน้อย และคณะ (2533 : 45) พบว่าการควบคุม
ความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา ไม่เป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพราะมี
แหล่งอบายมุขที่เป็นที่มั่วสุมจำนวนมาก ขาดยานพาหนะและเครื่องมือสื่อสารและผู้บริหาร
โรงเรียนก็มีความเห็นตรงกันถึงงานวิจัยของ นนชัย รัษฎธรรม (2523:92) ที่ศึกษา
การบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 พบว่าพฤติกรรมของ
นักเรียนในเชิงนิเสธที่ครูฝ่ายวิชาการเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือปัญหาความ
สัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนและปัญหายาเสพติดให้โทษ

ปัญหาการดำเนินงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะศึกษาธิการจังหวัดเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด (คำสั่ง
กระทรวงศึกษาธิการที่ 687/2519 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519) และเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่า
ราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด (ประกาศคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ 218 พ.ศ. 2515) ดังนั้น งานนิติการทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม
และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้จึงมีปริมาณที่มากบางครั้งเป็น
เรื่องด่วนกระทบเห็น ทำให้ยากแก่การปฏิบัติ

ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาตรับปฏิบัติงานด้านกิจการพิเศษ
โดยจัดให้มีการประชุมประสานงานกับหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อมาใช้ทรัพยากร
ร่วมกันในการดำเนินการพัฒนาระบบ ประชุมและวางแผนการร่วมกันกับหน่วยงานทางการ

ศึกษาในจังหวัดเพื่อหาทางและวางมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาเสนาหิตให้โทษ และการก่อความไม่สงบในสถานศึกษาและให้ความร่วมมือในการจัดงานตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เช่นงานพิธีวันสำคัญต่าง ๆ

จากผลการวิจัยที่พบและนำมาอภิปรายแล้ว ชี้ให้เห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดนั้นเกิดขึ้นได้ทุกขณะทุกขั้นตอนและทุกเวลา การแก้ไขปัญหาละเลทางออกอย่างถาวรวิธินอกจากจะนำมาซึ่งผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายที่พึงประสงค์แล้วยังเป็นการลดความสิ้นเปลืองทั้งกำลังทรัพย์ เวลาและงบประมาณอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดมีปัญหาในเรื่องอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ มีไม่เพียงพอกับงานที่ปฏิบัติ ดังนั้นศึกษานิเทศก์จังหวัดควรมอบหมายงานที่มีอยู่ให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบโดยยึดหลักว่า คนน้อยแต่ให้ได้งานมาก ด้วยการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่มีรายละเอียดและขั้นตอนของการทำงานที่เป็นระบบ มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน ถึงแม้ผู้ไม่ได้ทำงานนั้นประจำ เมื่อจำเป็นต้องทำก็สามารถปฏิบัติได้ทันที รวมทั้งสรุประเบียบกฎหมายและหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เจ้าหน้าที่ได้ศึกษาหาความรู้ที่ทันสมัย นอกจากนั้นควรจัดประชุมข้าราชการเป็นประจำทุกเดือน มีการเร่งรัดการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เมื่อใดมีงานเร่งด่วนควรระดมบุคลากรให้ช่วยกันทำ และสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ด้วยการจัดสวัสดิการที่เป็นประโยชน์อย่างทั่วถึง และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิเทศก์ควรจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดอย่างเพียงพอโดยกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่ และแผนอัตรากำลังบุคลากรทั้งในระยะยาว และในแต่ละปีให้ชัดเจนเพื่อเสนอคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานประมาณพิจารณาอนุมัติจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้

2. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดมีปัญหาในเรื่องการบริหารงานบุคคลที่

จะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรจัดอบรม สอนแนะนำงาน การพาเจ้าหน้าที่ไปดูงานของ หน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งพนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในสำนักงานศึกษา ธิการจังหวัดทั่วประเทศโดยการจัดประชุมสัมมนาศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าฝ่ายและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถที่จะ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับ สูงขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหาในเรื่อง การเก็บ ทำลาย หนังสือราชการ ดังนั้นศึกษาธิการจังหวัดควรกำกับดูแล เร่งรัด กวดขัน ตรวจสอบให้เจ้าหน้าที่ได้จัดทำอย่างจริงจัง และควรได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ เมื่อเรื่องใด ได้จัดทำเสร็จเรียบร้อย จะต้องจัดส่งเรื่องนั้นให้เจ้าหน้าที่จัดเก็บทันที หรืออย่างช้าไม่เกิน 3 วัน ทำการ โดยแยกเรื่องที่ต้องเก็บไว้ 1 ปี 5 ปี 10ปี หรือต้องเก็บไว้ตลอดไป ให้เป็นระบบ เมื่อต้องการจะตรวจค้นเรื่อง หรือ เมื่อครบกำหนดเวลาที่จะทำลายจะได้ ดำเนินการได้ทันทีไม่ต้องเสียเวลาค้นหาอีกครั้งหนึ่งและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานสารบรรณโดยเน้นในเรื่องการเก็บ ทำลายหนังสือราชการ เป็นพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่เป็นประจำทุกปี จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

4. จากผลการวิจัย พบว่าศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหาในเรื่องการรับจ่าย ฝากถอน การส่งเงิน การตรวจสอบและการรายงาน การจัดทำเอกสารทางการเงิน ดังนั้นศึกษา ธิการจังหวัดจึงต้องเน้นหนักในการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความซื่อ ล้ายเป็นพิเศษ จะต้องกำกับ คุนล กวดขันเจ้าหน้าที่บัญชีให้จัดทำบัญชีและเอกสารทางการเงินให้เป็นปัจจุบันและต้องตรวจสอบบัญชี เอกสารทางการเงิน สมุดเงินคงเหลือ สมุดเงิน สด และสมุดฝากเงินธนาคารเป็นประจำทุกวันอย่างช้าไม่เกินวันรุ่งขึ้น ถ้าเห็นว่ายอดเงิน

ที่เก็บไว้ในตู้หรือมีจำนวนมากหรือเกินอำนาจการเก็บรักษาต้องให้เจ้าหน้าที่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารทันที ส่วนปัญหาในเรื่องการจัดซื้อ จัดจ้างพัสดุนั้น ส่วนใหญ่จะซื้อพัสดุได้ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เพราะวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรต่ำกว่าราคาดัสนักที่มีคุณภาพ เมื่อมีงบประมาณจำกัดจะซื้อพัสดุที่มีคุณภาพไม่ได้ จำเป็นต้องซื้อพัสดุในวงเงินที่มีอยู่ จึงได้พัสดุที่มีคุณภาพต่ำ ใช้งานไม่คุ้มค่า สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาควรจะได้เสนอสำนักงานงบประมาณให้จัดสรรเงินงบประมาณ โดยกำหนดราคากลางเสียใหม่ให้สอดคล้องเหมาะสมกับราคาที่เป็นจริงกับท้องตลาดในขณะนั้น

5. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหาในเรื่องจัดทำแผนต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ขาดการวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นระบบ และการติดตามประเมินผลแผนงานโครงการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นศึกษาธิการจังหวัดควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ในจังหวัดให้นำข้อมูลที่หน่วยงานนั้นจัดเก็บไว้มาประมวลเป็นข้อมูลของจังหวัด เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำแผนงาน โครงการเป็นปี ๆ ไป โดยตั้งคณะทำงานฝ่ายจัดทำข้อมูล สถิติและสารสนเทศเพื่อการวางแผนจากหน่วยงานการศึกษาในจังหวัดตลอดจนการอบรมความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ แก่คณะทำงานเป็นครั้งคราว เพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ และต้องออกตรวจเยี่ยมสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อนบปะ สดับรับฟังข้อคิดเห็นเพื่อทราบปัญหาและเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการควรจะออกระเบียบและแนวปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้จัดเก็บข้อมูล และสถิติในระบบเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและสถิตินั้นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และลดการเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกัน ตลอดจนสั่งการให้กรมต่าง ๆ ได้ยึดแผนของจังหวัดในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณและประสานแผนของจังหวัด ให้ได้ใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและกระทรวงศึกษาธิการควรจะได้ออกระเบียบการตรวจราชการที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด

6. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหาในเรื่องการใช้ทรัพยากร

ร่วมกันในการพัฒนาชนบท การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน นักศึกษาติดยา ใซยาหรือสารเสพติดให้โทษ และการแข่งกีฬา กรีฑาในระดับจังหวัด ดังนั้นศึกษาธิการจังหวัดจะต้องใช้หลักมนุษยสัมพันธ์และการประสานงานทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การตั้งคณะทำงานร่วมกัน และการประชุมร่วมกันหรือใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีต่อกันเพื่อให้งานสำเร็จไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการควรได้ประสานงานกับส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และการกีฬาแห่งประเทศไทยให้มผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบอธิบายตอนที่ให้อิสระการตอบอย่างเสรีเพียงอย่างเดียว ควรใช้วิธีอื่นควบคู่กับการใช้สอบถามแบบถาม เช่น การสัมภาษณ์ที่มีรูปแบบที่ชัดเจนทั้งปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลหรือคำตอบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีปัญหากในการปฏิบัติภารกิจทุกด้าน ดังนั้น ควรได้มีการวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุในแต่ละด้านนั้น
3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการได้มาซึ่งปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา จากความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัดเท่านั้น ฉะนั้นควรจะได้มีการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ โดยการสอบถามจากผู้เกี่ยวข้องอื่น เช่น ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าฝ่ายและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเฉพาะลักษณะงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ ศรีสุภะ. การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัดตามทัศนะของศึกษาธิการ
อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา
11. ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- กมล ธิโลภา. หลักการบริหารโรงเรียน. เอกสารประกอบการบรรยายอบรมผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา, 2526.
- จิรพันธ์ พูลพัฒน์. พัฒนาการของการบริหารการศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 60 ปี ของการประถมศึกษาไทย.
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. 2524.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. กองวิจัยการศึกษา. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การปฏิบัติการศึกษาตามข้อเสนอของคณะกรรมการวางแผนเพื่อปฏิรูปการศึกษา.
(รายงานผลการวิจัยสมบูรณ์) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะ
รัฐมนตรี, 2530.
- จลอม อินทกุล. บทบาทของศึกษาธิการจังหวัดในการบริหารการศึกษา, ปรินญาณินทร์
ร.ป.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2507. อัดสำเนา.
- ดำรง อมโร. ความคิดเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการ
อำเภอเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด. วิทยานิพนธ์. ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- ธงชัย สันติวงศ์. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2530.

- นิภาพร สุขพันธ์. เวลาปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.
- แพ้นซ์ รัฐธรรม. งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- บุญสม มารัติน. "คำกล่าวรายงานเปิดการประชุมสัมมนาศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์ เขตทั่วราชอาณาจักร ประจำปีงบประมาณ 2525," 'การศึกษา' 25. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- "ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216." ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ. เล่มที่ 89. ตอนที่ 145 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515.
- ประสิทธิ์ เขียวดอกน้อย และคณะ. รายงานการศึกษาดูงานสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดนนทบุรี หลักสูตรเตรียมศึกษานิเทศก์จังหวัด รุ่นที่ 1/2533, สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533. อัดสำเนา.
- ประสิทธิ์ ชูแก้ว. ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2533. อัดสำเนา.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. แนวทางพัฒนาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.
- _____ . งานในหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์จังหวัด, กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่และกองตรวจและรายงาน, 2527. อัดสำเนา.
- _____ . ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเอกสารการประชุมสัมมนา ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดทั่วราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- _____ . คู่มือปฏิบัติงานสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดและสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่, 2531.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. การประชุมสัมมนาศึกษาธิการจังหวัดประจำปี 2533.

กองการเจ้าหน้าที่, 2533. อัดสำเนา.

_____ . คู่มือการฝึกอบรม ปี 2533 กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่, 2533.

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

พ.ศ. 2526. กรุงเทพฯ : 2526.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนานานิช, 2524.

ภิญโญ สาธร. บทบาทศึกษาธิการจังหวัด. กรุงเทพฯ : กองวางแผนการศึกษา สำนักงาน
งาปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2512.

_____ . หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนานานิช, 2516.

รอง ศยามานนท์. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2495.

วิจิตร วรุตบางกูร. ศิลปะศาสตร์นำรู้สำหรับผู้เฒ่า. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

สกลิต โชติกรณต์. นวัตกรรมการบริหารการศึกษาของศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้.

ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน,

2523. อัดสำเนา.

สมาน แสงมลิ. "การบริหารงานการเงินของจังหวัด." การเงินและบัญชี 23. กรุงเทพฯ :

กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2523. อัดสำเนา.

สมชัย วุทธิปรีชา. "ศึกษาธิการจังหวัดกับการบริหารการศึกษา," ทฤษฎีและแนวคิดในการ

จัดและบริหารการศึกษา. จุลสารนิเทศของสมาคมศึกษาธิการแห่งประเทศไทย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ, 2509.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนานานิช, 2526.

สุนจน บัญเมือง. ปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 12.
ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2531.
 อุดลำนเนา.

Aderson, John Kent. "Superintendent's Involvement," Dissertation Abstracts International. 42 (11) : 4656 - A; May, 1982.

Nicolai, Renato.C.D. "The Administrative Behavior of the superintendent of School as Perceived by High School Principals," Dissertation Abstracts International : A Humanities and Social Sciences. 33 (7):7; January, 1973.

Welch, John Joseph. "The Leadership Style of the Massachusetts School Superintendents," Dissertation Abstracts International. 43 (2) : 335; August, 1982.

ภาคผนวก

ที่ ศษ ๐๒๐๒/๔๐๐๙๔

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๒

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรื่อง ศึกษาธิการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ๑ ชุด

ด้วย นายวิเชียร ชุ่มช่วย ตำแหน่งผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโทบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง "ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด" ในกรณีนี้ มีความประสงค์จะขอความร่วมมือจากศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด กรอกแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัยดังกล่าว แบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การทำการวิจัยดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและขยายหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาขอความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถามเสร็จแล้วกรุณาส่งคืน นายวิเชียร ชุ่มช่วย ในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ที่ห้องประชุมสัมมนา ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดที่ราชมณเฑียรที่โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล ศรีไพรวรรณ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองการเจ้าหน้าที่

โทร. ๒๕๒๒๓๐๐, ๒๕๑๐๕๑๓

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๒

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน คณาธิการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ๑ ชุด

ด้วยกระผม นายวิเชียร ชุ่มช่วย ตำแหน่งผู้ช่วยคณาธิการจังหวัดนครปฐม เป็นนักสถิติวิทยาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง "ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของคณาธิการจังหวัด" กระผมใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของท่าน ในงาน ๔ ฝ่าย โดยแต่ละฝ่ายของท่านเสนอปัญหาที่สำคัญที่สุด พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไข ปัญหา ข้อมูลที่ได้รับจากท่านนั้นจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ โดยเฉพาะในการทำวิทยานิพนธ์ในเรื่องดังกล่าวซึ่งกระผมดำเนินการอยู่ ดังแบบสอบถามที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ประเด็นปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานของท่าน เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้วขอความกรุณาได้โปรดคืนแบบสอบถามในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ณ ห้องประชุมโรงแรมรอยัลริเวอร์ จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ



(นายวิเชียร ชุ่มช่วย)

นักสถิติวิจัย



ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา
ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด

บทคัดย่อ
ของ
วิเชียร ชุ่มช่วย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2533

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด เกี่ยวกับงานในหน้าที่ 4 ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป งานการเงิน บัญชี และพัสดุ งานแผนงานและวิชาการ และงานประสานงานและกิจกรรมการศึกษา

กลุ่มประชากรเป็นศึกษาธิการจังหวัดจาก 72 จังหวัด โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบอธิบายตอบ ซึ่งสอบถามทั้งปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานแต่ละด้านของศึกษาธิการจังหวัด

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติงานบริหารทั่วไปที่ศึกษาธิการจังหวัดพบมาก คือ การขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ การจัดเก็บและทำลายหนังสือราชการ การฝึกอบรมและการพัฒนาการบุคลากร การประชาสัมพันธ์ และการจัดสวัสดิการสำนักงาน แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอไว้คือการเร่งรัดติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ สรุประเบียบ กฎหมายและหนังสือสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ทราบและถือปฏิบัติจัดประชุมข้าราชการเป็นประจำทุกเดือน ระดมบุคลากรในงานเร่งด่วนและจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้ทั่วถึง

2. ปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน บัญชีและพัสดุ ที่ศึกษาธิการจังหวัดพบมาก คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน เช่น การรับจ่าย ฝากถอน การส่งเงิน การตรวจสอบและการรายงานการจัดทำเอกสารทางการเงินและการจัดซื้อ จัดจ้าง พัสดุ แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอไว้ คือ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่การเงินของสำนักงาน และหน่วยงานย่อย จัดระบบการบริหารงานการเงินให้ถูกต้อง กำหนดการรายงานเพื่อป้องกันการทุจริต และการดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบ

3. ปัญหาการปฏิบัติงานแผนงานและวิชาการที่ศึกษาธิการจังหวัดพบมาก คือ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และปฏิทินปฏิบัติงาน การสำรวจ และจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์งบประมาณ การติดตาม และประเมินผลแผนงานและโครงการ แนวทางในการแก้ปัญหาคือศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอไว้ คือ จัดสำรวจ รวบรวมและประมวล

ข้อมูลสถิติพื้นฐาน เพื่อการวางแผนการบริหาร และการประเมินผล พัฒนาคุศลากร
ทางด้าน การวางแผน ตรวจสอบเงื่อนไขของระดับรับฟังข้อคิดเห็น ส่งเสริมขวัญและกำลังใจ
ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ให้ได้ตาม
เกณฑ์มาตรฐาน

4. ปัญหาในการปฏิบัติงานการประสานงานและกิจกรรมการศึกษาที่ศึกษาธิการ
จังหวัดนบมมาก คือ การดำเนินงานการพัฒนาชนบทการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กเรียน
นักศึกษาติดยา ใช้จ่ายและสารเสพติดให้โทษ การดำเนินการเกี่ยวกับการกีฬาและกรีฑาใน
ระดับจังหวัด แนวทางในการแก้ปัญหาที่ศึกษาธิการจังหวัดได้เสนอไว้คือการประสานกับหน่วย
งานต่างๆในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาชนบท ประชุมวางแผน
ร่วมกันกับหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัด เพื่อหาแนวทางและวางมาตรฐานในการป้องกัน
แก้ไขปัญหา ยาเสพติดให้โทษ และประชุมคณะกรรมการกีฬาจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ

PROBLEMS AND RESOLUTION GUIDELINES FOR PERFORMANCE PRACTICES
OF THE CHANGWAT SUPERINTENDENTS

ABSTRACT

BY

WICHEAN CHOOMCHUI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

October 1990

The purpose of this study was to pinpoint the problems and resolution guidelines concerning four operational functions of the Changwat Superintendents. The functions consisted of 1) general administration 2) finance, accounting and supply, 3) planning and academic activities. 4). Co-ordination of educational activities.

The sample of the study was seventy-two Changwat Superintendents. The blanked questionnaire was used to obtain the data concerning the problems and resolution guidelines for each aspect of the Changwat Superintendents' functions.

The research findings were as follows :

1. The problems of general administration, continually met by the Changwat Superintendents included ; lack of a sufficient rate of employment among officers, the compilation and destruction of government documents, staff training and development, the public relations, and the office welfare management.

The Changwat Superintendents offered the resolutions for those problems as follows ; follow - up on work given to junior staff at all times , making summary of regulations , law, and permanent orders given to staff, organizing monthly staff meeting, furnishing of extra staff to help emergency work, and providing staff benefits.

2. The problems of finance, accounting, and supply mostly met by the Changwat Superintendents were ; the management

of finance such as income expenditure, deposit and withdrawal, remittances enquiries and reports, the financial document purchasing and supply management.

The Changwat Superintendents offered the solutions included ; proper training of finance officers and their subordinates, the management of a good financial system, a clear definition of how to make reports in order to prevent corruption and strickly following the orders.

3. Planning and academic problems which Changwat Superintendents met were ; curriculum and instruction development, year-work planing, working-calendar, inspection, data collection, budget analysis, follow-up and evaluation of educational projects.

The Changwat Superintendents offered the resolutions as follows ; regular inspection, basic data collectiong for administration, planning and evaluation personnel development, regular fieldtrip to encourage all the staffs, and try to reach the educational standards by improving all the educational administration.

4. The mostly problem of co-ordination and educational activities met by Changwat Superintendents were ; development of the out-town areas, prevention and resolution on the problem of students drug addiction, the lack of sports and athletic facilities in every province.

The Changwat Superintendents offered the resolution for those problems as follows ; making more co - ordination among the departments of the Ministry of Education in using all the resources to develop the rural areas, planning with the Changwat educational sections in order to set up the best way to solve drug abuse, regular mettings of provincial sport bodies.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายวิเชียร ชุ่มชวย
เกิดวันที่	31 เดือน มีนาคม พุทธศักราช 2488
สถานที่เกิด	61 หมู่ 1 ตำบลบ่อแร่ อำเภอโนนอิทอง จังหวัดอ่างทอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	50/5 หมู่ 2 ซอยทรายทอง ถนนติวานนท์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา 7 (ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด) สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2497	ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสว่าง
พ.ศ. 2503	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิเศษไชยชาญ "ตันติวิทยามณี"
พ.ศ. 2504	เตรียมอุดมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวิเศษไชยชาญ "มุลนิธิ"
พ.ศ. 2506	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โรงเรียนฝึกหัดครู พระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2508	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครู เทพสตรี
พ.ศ. 2521	ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2533	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร